

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Zadar

KLASA: 041-01/23-10/6
URBROJ: 613-15-23-10
Zadar, 23. kolovoza 2023.

Izvješće o obavljenoj reviziji učinkovitosti

Upravljanje građevinama za navodnjavanje u Zadarskoj županiji

SADRŽAJ

stranica

PREDMET, SUBJEKT I CILJEVI REVIZIJE	2
METODE REVIZIJE	3
KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI	4
PRAVNI, STRATEŠKI I PLANSKI OKVIR ZA UČINKOVITO UPRAVLJANJE GRAĐEVINAMA ZA NAVODNJAVANJE	6
EVIDENCIJE GRAĐEVINA ZA NAVODNJAVANJE	11
GRADNJA, KORIŠTENJE I ODRŽAVANJE GRAĐEVINA ZA NAVODNJAVANJE	13
Gradnja građevina za navodnjavanje	13
Korištenje građevina za navodnjavanje	19
Održavanje građevina za navodnjavanje	21
KORIŠTENJE VODE ZA NAVODNJAVANJE	23
INFORMIRANJE JAVNOSTI	27
OCJENA UČINKOVITOSTI UPRAVLJANJA GRAĐEVINAMA ZA NAVODNJAVANJE U ZADARSKOJ ŽUPANIJI	28
OČITOVANJE ZADARSKE ŽUPANIJE	31

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI
UPRAVLJANJA GRAĐEVINAMA ZA NAVODNJAVANJE U
ZADARSKOJ ŽUPANIJI

Na temelju odredaba članaka 19. i 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), obavljena je revizija učinkovitosti upravljanja građevinama za navodnjavanje u Zadarskoj županiji (dalje u tekstu: Županija).

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 17/20) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 30. siječnja do 23. kolovoza 2023.

PREDMET, SUBJEKT I CILJEVI REVIZIJE

Predmet revizije je upravljanje građevinama za navodnjavanje u Županiji.

Navodnjavanje je, prema odredbama Zakona o vodama (Narodne novine 66/19, 84/21 i 47/23)¹, djelatnost zahvaćanja podzemnih i površinskih voda i njihova isporuka radi natapanja poljoprivrednog zemljišta, sportskih terena ili drugoga zemljišta, dok je javno navodnjavanje djelatnost zahvaćanja podzemnih i površinskih voda te njihova isporuka radi natapanja poljoprivrednog zemljišta putem građevina za navodnjavanje u vlasništvu županija ili mješovitih melioracijskih građevina u vlasništvu Republike Hrvatske. Upravljanje su poslovi investitora gradnje vodnih građevina, njihovo održavanje, čuvanje i korištenje za namjene kojima vodne građevine služe.

Vodne građevine su građevine ili skupovi građevina zajedno s pripadajućim uređajima i opremom, koji čine tehničku odnosno tehnološku cjelinu, a služe za uređenje vodotoka i drugih površinskih voda, zaštitu od štetnog djelovanja voda, zahvaćanje voda radi njihova namjenskog korištenja i za zaštitu voda od onečišćenja.

Vodne građevine su, između ostalog, vodne građevine za melioracije koje čine:

1. građevine za melioracijsku odvodnju (kanali s pripadajućim crpnim stanicama, drenažama, betonskim propustima, čepovima, sifonima, stepenicama, brzotocima, oblagama za zaštitu od erozija, ustavama i drugim pripadajućim građevinama, uređajima i opremom) koje se dijele na građevine za osnovnu melioracijsku odvodnju (melioracijske građevine I. i II. reda) i građevine za detaljnu melioracijsku odvodnju (građevine III. i IV. reda)
2. građevine za navodnjavanje (akumulacijske i druge zahvatne građevine, razvodna mreža i druge građevine pripadajuće ovim građevinama)
3. mješovite melioracijske građevine.

Građevinama za osnovnu melioracijsku odvodnju u vlasništvu Republike Hrvatske upravljaju Hrvatske vode. Građevinama za detaljnu melioracijsku odvodnju u vlasništvu županija upravljaju Hrvatske vode. Građevinama za navodnjavanje u vlasništvu županija upravljaju županije.

Građevine za navodnjavanje, prema načinu gradnje i upravljanja, dijele se na sustave javnog navodnjavanja² i privatne sustave. Sustavi javnog navodnjavanja najčešće se sastoje od vodozahvata s crpnom stanicom i postrojenjem za kondicioniranje vode³, akumulacije, dovodnoga sustava i distribucijske mreže. Vodozahvat može biti na otvorenom vodotoku, postojećoj akumulaciji ili podzemnoj vodi.

Subjekt revizije je Županija, kao investitor gradnje sustava javnog navodnjavanja na svom području.

Revizijom je obuhvaćeno razdoblje 2005. – 2021. u vezi s donošenjem županijskog plana navodnjavanja i ostvarenjem ciljeva utvrđenih navedenim planom, dok su podaci o drugim aktivnostima Županije obuhvaćeni do konca 2022.

¹ Do stupanja na snagu navedenog Zakona (srpanj 2019.), na snazi je bio Zakon o vodama (Narodne novine 153/09, 130/11, 56/13, 14/14, 46/18)

² Predmet revizije su sustavi javnog navodnjavanja

³ Prema odredbama Zakona o vodama, kondicioniranje je postupak obrade zahvaćene vode da bi postala prikladna za ljudsku potrošnju

Osnovni cilj revizije je ocijeniti učinkovitost upravljanja građevinama za navodnjavanje te utvrditi ostvaruju li se ciljevi Nacionalnog projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj (dalje u tekstu: NAPNAV), koji je donijela Vlada Republike Hrvatske u srpnju 2005., i Višegodišnjeg programa gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije (Narodne novine 117/15) (dalje u tekstu: Višegodišnji program gradnje) na području Županije. Revizijom je obuhvaćena provedba Plana navodnjavanja za područje Županije (dalje u tekstu: Županijski plan navodnjavanja), koji je donijela Županija 2007. te programa gradnje i održavanja građevina za navodnjavanje u vlasništvu Županije koje donosi njezino predstavničko tijelo.

Posebni ciljevi revizije su:

- provjeriti uspostavu pravnog, strateškog i planskog okvira za učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje
- utvrditi jesu li ustrojene propisane evidencije građevina za navodnjavanje
- ocijeniti je li gradnja, korištenje i održavanje građevina za navodnjavanje učinkovita
- ocijeniti koristi li se voda za navodnjavanje u skladu s vodnim potencijalom i potrebama za navodnjavanjem
- utvrditi informira li se javnost o navodnjavanju.

METODE REVIZIJE

U skladu s prihvaćenim revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI), revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne revizijske dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje ciljeva revizije.

U fazi planiranja i pripreme revizije, analizirana je pravna regulativa, javno objavljeni podaci o Županiji, podaci o sustavima javnog navodnjavanja koje objavljuju Hrvatske vode i drugi dostupni podaci.

U provedbi postupaka revizije korištene su sljedeće metode prikupljanja i analize podataka:

- proučeni su i analizirani propisi te stručni i drugi dostupni materijali u vezi s navodnjavanjem
- analizirani su podaci iz poslovnih knjiga, evidencija i izvješća Županije, provjerena je dokumentacija u vezi sa sustavima navodnjavanja te su analizirani podaci iz javno objavljenih izvješća Hrvatskih voda
- na temelju odabranog uzorka, provjerena je dokumentacija Županije u vezi s evidentiranjem građevina za navodnjavanje i korištenjem sustava javnog navodnjavanja
- obavljani su razgovori s odgovornim osobama i pribavljena obrazloženja o pojedinim aktivnostima u vezi s upravljanjem građevinama za navodnjavanje.

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Za ocjenu učinkovitosti upravljanja građevinama za navodnjavanje utvrđeni su kriteriji koji proizlaze iz zakona, drugih propisa i planskih dokumenata, kao i poduzetih aktivnosti Županije u vezi s upravljanjem građevinama za navodnjavanje.

Okosnicu revizije činilo je glavno pitanje:

– Je li upravljanje građevinama za navodnjavanje učinkovito?

Revizijom su prikupljeni dokazi kako bi se odgovorilo na sljedeća **potpitanja**:

- Je li uspostavljen pravni, strateški i planski okvir za učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje?
- Jesu li ustrojene evidencije građevina za navodnjavanje?
- Je li gradnja, korištenje i održavanje građevina za navodnjavanje učinkovita?
- Koristi li se voda za navodnjavanje u skladu s vodnim potencijalom i potrebama za navodnjavanjem?
- Provodi li se informiranje o ostvarenju Županijskog plana navodnjavanja?

U tablici broj 1 daju se kriteriji za ocjenu učinkovitosti upravljanja građevinama za navodnjavanje, prema područjima revizije.

Tablica broj 1

Kriteriji za ocjenu učinkovitosti, prema područjima revizije

Redni broj	Područja revizije	Kriteriji
	1	2
1.	Pravni, strateški i planski okvir za učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje	<ul style="list-style-type: none"> ○ Uspostavljen je pravni i strateški okvir kojim je uređeno područje navodnjavanja ○ Donesen je županijski plan navodnjavanja i usklađen je s NAPNAV-om ○ Predstavničko tijelo Županije donijelo je program gradnje sustava javnog navodnjavanja ○ Program gradnje sustava javnog navodnjavanja sadrži propisane podatke ○ Predstavničko tijelo Županije donijelo je godišnji program održavanja sustava javnog navodnjavanja ○ Godišnji program održavanja sustava javnog navodnjavanja sadrži propisane podatke
2.	Evidencije građevina za navodnjavanje	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ustrojena je evidencija građevina za navodnjavanje ○ Prije gradnje građevina za navodnjavanje uređeni su imovinskopravni odnosi ○ Uređeno je vlasništvo građevina za navodnjavanje ○ Građevine za navodnjavanje evidentirane su u poslovnim knjigama Županije
3.	Gradnja, korištenje i održavanje građevina za navodnjavanje	<ul style="list-style-type: none"> ○ Županijskim planom navodnjavanja utvrđen je vodni i zemljišni potencijal ○ Županijskim planom navodnjavanja utvrđene su poljoprivredne površine pogodne za navodnjavanje ○ Županija je u skladu sa županijskim planom navodnjavanja nominirala projekte navodnjavanja prema Hrvatskim vodama

Redni broj	Područja revizije	Kriteriji
	1	2
		<ul style="list-style-type: none"> ○ Prije gradnje građevina za navodnjavanje osigurani su izvori financiranja ○ Županija je dio/ukupna sredstva pribavila iz sredstava ruralnog razvoja ○ Izrađeni su elaborati zaštite okoliša te su podneseni zahtjevi za ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš ○ Sustav javnog navodnjavanja pušten je u rad ○ Prikupljaju se podaci o stvarno navodnjavanom poljoprivrednom zemljištu i broju priključenih korisnika ○ Sustavi javnog navodnjavanja koriste se u punom kapacitetu (poljoprivrednici se priključuju na sustav), odnosno imaju dovoljan broj krajnjih korisnika ○ Ispituje se jesu li cijene priključaka na sustave javnog navodnjavanja prihvatljive poljoprivrednicima ○ U predinvesticijskim studijama utvrđena je struktura poljoprivrednih kultura te planirana proizvodnja navedenih kultura na navodnjavanom poljoprivrednom zemljištu ○ Prikupljaju se podaci o poljoprivrednim kulturama na zemljištu koje se navodnjava i analiziraju u odnosu na predinvesticijske studije ○ Prikupljaju se podaci o povećanju poljoprivredne proizvodnje na navodnjavanom zemljištu i analiziraju se u odnosu na utrošak vode ○ Provode se edukacije poljoprivrednika o koristima navodnjavanja (putem Županije ili drugih službi) zbog utjecaja klimatskih promjena ○ Provode se edukacije poljoprivrednika o novim tehnologijama, načinu financiranja sustava javnog navodnjavanja i drugo ○ Županija surađuje s nadležnim institucijama u vezi s neposrednim nadzorom korištenja voda ○ Županija surađuje s Hrvatskim vodama u vezi s praćenjem rezultata NAPNAV-a na svome području ○ Održavanje građevina za navodnjavanje u vlasništvu Županije preuzeto je od Hrvatskih voda u propisanom roku ○ Izrađene su predinvesticijske studije kojima su određeni opći tehnički uvjeti za održavanje vodnih građevina i/ili se koriste Opći tehnički uvjeti Hrvatskih voda iz 2012. ○ Sastavljen je izračun godišnjih troškova rada i održavanja sustava javnog navodnjavanja ○ Izabrani su izvođači za poslove održavanja i zaključeni ugovori ○ Poslovi održavanja obavljaju se u skladu sa zaključenim ugovorima
4.	Korištenje vode za navodnjavanje	<ul style="list-style-type: none"> ○ Za korištenje vode za navodnjavanje pribavljene su vodopravne dozvole ○ Sustavi javnog navodnjavanja omogućuju mjerenje utroška i gubitaka vode ○ S krajnjim korisnicima sustava javnog navodnjavanja zaključeni su ugovori ○ Predstavničko tijelo Županije donijelo je odluku o godišnjoj visini naknade za navodnjavanje ○ Odluka o godišnjoj visini naknade za navodnjavanje sadrži propisane elemente ○ Naknada za navodnjavanje se obračunava na propisani način ○ Vodi se očevidnik naknade za navodnjavanje ili je vođenje povjereno drugim tijelima u skladu s propisima ○ Ostvaruju se prihodi od naknade za navodnjavanje i namjenski se troše ○ Donesena je odluka o podmirivanju dijela troškova održavanja sustava javnog navodnjavanja iz prihoda Županije
5.	Informiranje javnosti	<ul style="list-style-type: none"> ○ Informira se javnost o ostvarenju Županijskog plana navodnjavanja i učincima navodnjavanja

Upravljanje građevinama za navodnjavanje u Županiji ocjenjuje se **učinkovitim**, ako je uspostavljen pravni, strateški i planski okvir koji omogućava učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje, ustrojene su propisane evidencije, gradnja građevina za navodnjavanje obavlja se u skladu s planskim dokumentima te se izgrađene građevine koriste i održavaju, voda za navodnjavanje koristi se u skladu s vodnim potencijalom i potrebama za navodnjavanjem te se informira javnost o ostvarenju Županijskog plana navodnjavanja.

Upravljanje građevinama za navodnjavanje u Županiji ocjenjuje se **učinkovitim, pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, ako su utvrđeni određeni propusti koji bitno ne utječu na upravljanje građevinama za navodnjavanje.

Upravljanje građevinama za navodnjavanje u Županiji ocjenjuje se **djelomično učinkovitim**, ako su utvrđene nepravilnosti i propusti koji utječu na učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje i provedbu aktivnosti te su potrebna značajna poboljšanja.

Upravljanje građevinama za navodnjavanje u Županiji ocjenjuje se **neučinkovitim**, ako su utvrđene nepravilnosti i propusti koji bitno utječu na učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje te je provedbu upravljačkih aktivnosti potrebno uspostaviti u skladu s načelima ekonomičnosti, djelotvornosti i svrsishodnosti.

PRAVNI, STRATEŠKI I PLANSKI OKVIR ZA UČINKOVITO UPRAVLJANJE GRAĐEVINAMA ZA NAVODNJAVANJE

Odredbama Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine 86/06, 125/06 – ispravak, 16/07 – ispravak, 95/08 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/10 – ispravak, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13 i 110/15), utvrđena je Županija kao jedinica područne (regionalne) samouprave. Županija obuhvaća šest gradova i 28 općina s ukupno 159 766 stanovnika (prema popisu stanovništva iz 2021.).

Županije u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove od područnog (regionalnog) značaja, koji se odnose na obrazovanje, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, održavanje javnih cesta, planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova, izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola, drugih akata u vezi s gradnjom i provedbom dokumenata prostornog uređenja za područje županije izvan područja grada te druge poslove u skladu s posebnim zakonima.

Zakonski predstavnik Županije od svibnja 2017. i u vrijeme obavljanja revizije je župan Božidar Longin, dipl. ing. Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga, ustrojene su dvije službe i jedanaest upravnih odjela. Poslovi u vezi s upravljanjem građevinama za navodnjavanje obavljaju se u Upravnom odjelu za poljoprivredu, ribarstvo i EU fondove.

Područje navodnjavanja uređeno je Strategijom poljoprivrede do 2030. (Narodne novine 26/22), Strategijom upravljanja vodama (Narodne novine 91/08), NAPNAV-om, Višegodišnjim programom gradnje, Zakonom o vodama, Zakonom o financiranju vodnoga gospodarstva (Narodne novine 153/09, 90/11, 56/13, 154/14, 119/15, 120/16, 127/17, 66/19 i 50/23 – ispravak), Pravilnikom o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje (Narodne novine 83/10 i 76/14) i drugim propisima.

Strategijom poljoprivrede do 2030. oblikovana je vizija razvoja poljoprivrede u utvrđenim strateškim ciljevima među kojima je jačanje održivosti i otpornosti poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene. Predviđa se da će ekstremne vrućine postati uobičajena pojava tijekom ljetnih mjeseci te utjecati na oborinski režim, što će za posljedicu imati češće poplave i suše. Takve će klimatske promjene nepovoljno utjecati na prinose i ukupne rezultate poljoprivredno-prehrambenog sektora. Navodnjavanje se navodi kao jedan od provedbenih mehanizama koji osobito doprinosi ostvarenju strateškog cilja jačanja održivosti i otpornosti poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene, a mjere za njegovu provedbu odnose se na ulaganja u učinkovite sustave za navodnjavanje.

U Strategiji upravljanja vodama, koju je donio Hrvatski sabor u srpnju 2008. kao dugoročni planski dokument kojim se utvrđuju vizija, misija, ciljevi i zadaće državne politike u upravljanju vodama, navodi se da u financiranju melioracijske odvodnje i melioracijskog navodnjavanja nema većih nepoznanica. Ono spada u obuhvat načela prema kojem korisnik plaća. Jedina je dvojba treba li primijeniti načelo skupne solidarnosti i u kojem opsegu. Navode se i opći podaci o vodnim potencijalima, područjima pogodnim za navodnjavanje, potrebi za navodnjavanjem i stanju poljoprivrede u vezi sa sustavima za navodnjavanje. Također, Strategijom je kao aktivnost u vezi s navodnjavanjem, utvrđeno stvaranje uvjeta za razvoj navodnjavanja prema zahtjevima korisnika u skladu s NAPNAV-om. Nositelji aktivnosti su Ministarstvo poljoprivrede i županije.

NAPNAV je donijela Vlada Republike Hrvatske 2005., za razdoblje 2006. – 2020. i sadrži polazišta, očekivane rezultate, nacionalni okvir, projektne aktivnosti i institucije uključene u njegovu provedbu. Očekivani rezultat NAPNAV-a je učinkovitija poljoprivredna proizvodnja provedbom mjera sustavnog organiziranja infrastrukture u poljoprivredi, okrupnjavanja poljoprivrednih površina i uvođenja navodnjavanja i novih tehnologija proizvodnje. Time bi se potaknula promjena strukture proizvodnje uvođenjem dohodovnijih kultura koje se većinom uvoze, čime bi projekt u konačnici rezultirao povoljnim makroekonomskim učinkom.

Višegodišnji program gradnje je planski dokument upravljanja vodama u područjima zaštite od štetnog djelovanja voda i navodnjavanja kojim se utvrđuje okvir za ulaganja te pojedinačni projekti gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije u razdoblju 2013. – 2022., a podloga za njegovu izradu su NAPNAV i županijski planovi navodnjavanja. Nositelj Višegodišnjeg programa gradnje je ministarstvo nadležno za vodno gospodarstvo.

Pravo na korištenje voda za potrebe navodnjavanja ostvaruje se u skladu s odredbama Zakona o vodama, a radi ostvarenja ciljeva NAPNAV-a, planova i programa navodnjavanja županija te za zadovoljenje potreba za navodnjavanjem različitih korisnika za razne namjene.

Zakonom o financiranju vodnoga gospodarstva utvrđuje se naknada za navodnjavanje, uključujući obvezu plaćanja, obveznike, osnovicu, način obračuna, visinu i namjenu te druga pitanja u vezi s ostvarenjem i korištenjem naknade.

Prema NAPNAV-u i Višegodišnjem programu gradnje, pokazuje se višegodišnji pad poljoprivredne proizvodnje, neuravnoteženost ponude i potražnje, stalnost negativne vanjskotrgovinske bilance i postupno smanjenje udjela poljoprivrede u bruto domaćem proizvodu. Gospodarski pokazatelji ukazuju na neučinkovito korištenje raspoloživih resursa (zemljišta i voda), spor obrt kapitala i pad proizvodnosti rada u poljoprivredi.

Sve su češća razdoblja suša, što dovodi do značajnih šteta u poljoprivredi koje se navodnjavanjem mogu smanjiti, a u određenim okolnostima i potpuno izbjeći. Prema istraživanjima, u Republici Hrvatskoj vrlo visoku i visoku pogodnost za navodnjavanje ima 484 026 ha poljoprivrednih površina, od čega se 7 654 ha nalazi na području Županije, a potencijali hrvatske poljoprivrede nedovoljno su iskorišteni. Prema veličini navodnjavanih površina Republika Hrvatska se nalazi na začelju Europe. Stoga su NAPNAV-om utvrđeni sudionici nadležni za njegovu provedbu i aktivnosti koje je potrebno provesti u cilju poboljšanja stanja u poljoprivredi.

U postupku provedbe NAPNAV-a, županije usklađuju pojedinačne zahtjeve s razvojnim planovima i planovima navodnjavanja za svoje područje te rješavaju operativne zahtjeve u vezi s provedbom. Stoga je u ožujku 2007. izrađen Županijski plan navodnjavanja, kao strateški dokument za planiranje izgradnje sustava za navodnjavanje poljoprivrednih površina na području Županije, u cilju unaprjeđenja poljoprivredne proizvodnje.

Prema Županijskom planu navodnjavanja, prije Domovinskog rata na području Županije odvijala se vrlo živa i intenzivna poljoprivredna proizvodnja voća i povrća. Uslijed ratnih zbivanja koja su zahvatila šire područje Županije, veći dio poljoprivrednih površina je bio devastiran i zapušten, a došlo je i do značajnog smanjenja broja stanovnika u odnosu na ranije razdoblje. U poratnim godinama učinjeni su određeni naponi na revitalizaciji poljoprivredne proizvodnje, ali do vremena donošenja Županijskog plana navodnjavanja ni približno nije dostignuta prijeratna razina. Proizvodni rezultati su u prosjeku bili daleko ispod potencijala, a kao jedan od najznačajnijih uzroka navodi se nedostatak primjene navodnjavanja, odnosno neizgrađenost sustava za navodnjavanje. Prema podacima iz popisa poljoprivrede iz 2003., na području Županije korišteno je 21 030 ha poljoprivrednih površina, od čega je navodnjavano 612 ha ili 2,9 %. Prema analizi potreba pojedinih povrtlarskih i voćarskih kultura za vodom, navedenoj u Županijskom planu navodnjavanja, smanjenje prinosa u uvjetima bez navodnjavanja kreće se od 5,0 % do 75,0 % za povrtlarske, odnosno od 12,0 % do 75,0 % za voćarske kulture, ovisno o klimatskim uvjetima i vrsti kulture.

U Županijskom planu navodnjavanja dani su podaci o klimatskim obilježjima Županije, poljoprivrednom zemljištu i njegovoj pogodnosti za navodnjavanje, stanju i strukturi poljoprivredne proizvodnje te stanju, potrebi i mogućnostima navodnjavanja, poljoprivrednoj proizvodnji u uvjetima navodnjavanja, načinima i sustavima navodnjavanja te ekonomskoj isplativosti navodnjavanja. Dani podaci ukazuju na nužnost navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta želi li se osigurati stabilna poljoprivredna proizvodnja na području Županije. Županija raspolaže s 216 173 ha poljoprivrednog zemljišta, od čega je 86 938 ha ili 40,2 % pogodno za navodnjavanje. Provedbom Županijskog plana navodnjavanja očekuje se povećanje korištenih poljoprivrednih površina i prinosa u proizvodnji voća i povrća te drugih poljoprivrednih kultura, na koje se primjenjuju nacionalni i regionalni programi poticanja proizvodnje, kao što su maslinovo ulje i vino, i to od 30,0 % do 50,0 %.

Radi ostvarenja ciljeva iz Županijskog plana navodnjavanja i NAPNAV-a, Višegodišnjim programom gradnje predloženo je za provedbu na području Županije osam projekata za navodnjavanje ukupno 3 418 ha poljoprivrednih površina, od čega su do vremena obavljanja revizije (lipanj 2023.) provedeni projekti izgradnje sustava javnog navodnjavanja Baštica II. faza (projekt je završen u siječnju 2020.), Lišansko polje I. faza (projekt je završen u lipnju 2021.) i Donja Baštica (projekt je završen u svibnju 2022.) za navodnjavanje ukupno 468 ha, što iznosi 13,7 % predloženih površina.

U postupku provedbe je projekt izgradnje sustava javnog navodnjavanja Vransko polje I. faza za navodnjavanje dodatnih 1 415 ha, što zajedno s provedenim projektima iznosi 1 883 ha ili 55,1 % predloženih površina. Preostala četiri projekta, koja su predložena za navodnjavanje 1 480 ha poljoprivrednih površina i odnose se na izgradnju sustava javnog navodnjavanja Bokanjac i Rašinovac, Kolan, Poveljana i Škabrnja, nisu provedeni.

Osim sustava javnog navodnjavanja Baštica II. faza, Lišansko polje I. faza i Donja Baštica, u vlasništvu Županije je i sustav javnog navodnjavanja Baštica I. faza, koji je izgrađen 2010. za navodnjavanje 324 ha poljoprivrednih površina.

Upravljanje, tehnički i drugi uvjeti uređenja sustava javnog navodnjavanja, obveza izvješćivanja o stanju i korištenju sustava, osnove za utvrđivanje troškova održavanja sustava i način rasporeda tih troškova na korisnike propisani su Pravilnikom o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje.

Prema odredbama članka 30. Zakona o vodama, gradnja i održavanje građevina za navodnjavanje u vlasništvu jedinica područne (regionalne) samouprave provodi se prema programu koji donosi njezino predstavničko tijelo, a prema odredbama članaka 3. i 6. Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje, županije na temelju županijskog plana navodnjavanja donose za višegodišnje razdoblje program gradnje sustava javnog navodnjavanja, koji sadrži podatke o interesu krajnjih korisnika za projektiranje i gradnju sustava javnog navodnjavanja, načinu financiranja izrade projektne dokumentacije i gradnje sustava javnog navodnjavanja, opsegu i dinamici izrade projektne dokumentacije (studija izvodljivosti, studija utjecaja na okoliš, idejni projekt, glavno-izvedbeni projekt), dinamici ishođenja potrebnih dozvola i suglasnosti te planiranoj vrijednosti i dinamici početka i dovršetka projektiranja i izgradnje sustava javnog navodnjavanja. Za pristupanje izradi projektne dokumentacije potrebno je osigurati potvrdu krajnjih korisnika o korištenju budućeg sustava javnog navodnjavanja kojom se iskazuje interes za korištenje sustava i sudjelovanje u troškovima njegove gradnje, rada i održavanja, dok je za pristupanje gradnji sustava javnog navodnjavanja potrebno ugovornim odnosom definirati prava i obveze krajnjih korisnika i županije, a prvenstveno obvezu trajnog korištenja sustava za potrebe poljoprivredne proizvodnje, te ekonomsko-financijskim analizama potvrditi opravdanost ulaganja. Potvrdom krajnjih korisnika o korištenju budućeg sustava javnog navodnjavanja i ugovornim odnosom krajnjih korisnika i županije mora se obuhvatiti najmanje 70,0 % poljoprivrednih površina unutar obuhvata pojedinog sustava. Krajnji korisnici sustava javnog navodnjavanja su vlasnici ili drugi zakoniti posjednici poljoprivrednog zemljišta koje se navodnjava. Također, županije za svaki sustav javnog navodnjavanja pojedinačno donose godišnji program održavanja, koji sadrži godišnji plan navodnjavanja te podatke o dinamici rada sustava, ukupno potrebnim količinama vode za rad sustava i godišnjim troškovima rada i održavanja sustava. Na temelju godišnjeg programa održavanja sustava javnog navodnjavanja, predstavničko tijelo županije donosi odluku o godišnjoj visini naknade za navodnjavanje u kojoj se posebno iskazuje naknada za fiksne, a posebno za varijabilne troškove.

Županija nije donijela program gradnje sustava javnog navodnjavanja, što nije u skladu s odredbom članka 3. Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje. Prema obrazloženju Županije, program gradnje nije donesen jer je županijska skupština svake godine zajedno s proračunom donosila odluku o prihvaćanju razvojnih projekata kojima su obuhvaćeni i projekti navodnjavanja, godišnjim proračunima i planovima rada definirana je njihova procijenjena vrijednost i obuhvat, dok je interes krajnjih korisnika sustava javnog navodnjavanja potvrđen potpisivanjem predugovora o korištenju sustava.

S Hrvatskim vodama su zaključivani godišnji ugovori o sufinanciranju projektne dokumentacije, dinamika provedbe projekata bila je definirana ugovorima o projektiranju i izgradnji, dok je opravdanost ulaganja potvrđena ekonomsko-financijskim analizama u studijama izvodljivosti projekata. Osim toga, projekti navodnjavanja na području Županije određeni su i Višegodišnjim programom gradnje te je Županija pristupila njihovoj provedbi i na temelju navedenog programa. Državni ured za reviziju je mišljenja da je Županija trebala donijeti program gradnje sustava javnog navodnjavanja, sa svim propisanim podacima, kako bi se prije donošenja godišnjih proračuna i planova rada, zaključivanja ugovora o sufinanciranju, projektiranju i izgradnji i izrade studija izvodljivosti došlo do potrebnih spoznaja o ukupnom iznosu financijskih sredstava potrebnih za pokriće troškova gradnje, rada i održavanja sustava javnog navodnjavanja te potrebnom vremenu za cjelokupnu provedbu projekata gradnje sustava radi procjene opravdanosti ulaganja, koja se potvrđuje ekonomsko-financijskim analizama.

Državni ured za reviziju nalaže prije početka gradnje sustava javnog navodnjavanja donijeti program gradnje sa svim propisanim podacima, u skladu s odredbama Zakona o vodama i Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje.

Županija je donijela godišnje programe održavanja za izgrađene sustave javnog navodnjavanja i odluke o visini i obvezi plaćanja naknade za navodnjavanje, osim za 2020. u kojoj su krajnji korisnici do tada izgrađenih sustava javnog navodnjavanja Baštica I. faza i Baštica II. faza bili oslobođeni obveze plaćanja naknade za navodnjavanje na temelju odluke županijske skupštine o posebnim mjerama u uvjetima epidemije koronavirusne bolesti. Godišnji programi održavanja sustava javnog navodnjavanja u vlasništvu Županije sadrže propisane podatke, osim podataka o broju korisnika sustava unutar godišnjeg plana navodnjavanja i podataka o dinamici rada sustava, koji su sadržani samo u programu održavanja sustava Baštica I. faza za 2019.

Državni ured za reviziju je mišljenja da je Županija i za 2020. trebala donijeti programe održavanja do tada izgrađenih sustava javnog navodnjavanja, sa svim propisanim podacima, kako bi se osigurala transparentnost podataka o godišnjim troškovima rada i održavanja sustava, naročito s obzirom na to da su obveze podmirenja troškova održavanja prenesene s krajnjih korisnika na županijski proračun. Također, osim podataka o broju korisnika sustava javnog navodnjavanja, unutar godišnjeg plana navodnjavanja trebalo bi iskazivati i podatke o ukupnoj površini poljoprivrednog zemljišta koje se navodnjava, kako bi se mogla ocijeniti iskorištenost sustava javnog navodnjavanja u odnosu na njegov kapacitet.

Državni ured za reviziju preporučuje u godišnjim programima održavanja sustava javnog navodnjavanja, unutar godišnjeg plana navodnjavanja, iskazivati i podatke o ukupnoj površini poljoprivrednog zemljišta koje se navodnjava.

EVIDENCIJE GRAĐEVINA ZA NAVODNJAVANJE

Prema odredbama Zakona o vodama, građevine za navodnjavanje javna su dobra u javnoj uporabi i u vlasništvu su županija. Prema odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20), imovina se klasificira po svojoj vrsti, trajnosti i funkciji u obavljanju djelatnosti, a županije su obvezne u svom knjigovodstvu osigurati podatke o stanju imovine i transakcijama nastalim na imovini, voditi analitičko knjigovodstvo dugotrajne nefinancijske imovine – po vrsti, količini i vrijednosti (nabavna i otpisana) i s drugim potrebnim podacima te na početku poslovanja i na kraju svake poslovne godine popisati imovinu.

Županija je nakon izgradnje pojedinog sustava javnog navodnjavanja popisala građevine za navodnjavanje koje ga čine te vodi analitičko knjigovodstvo s podacima o nabavnoj i otpisanoj vrijednosti pojedinog sustava. Evidentirani su podaci o ulaganjima u sustave javnog navodnjavanja te podaci o drugim ulaganjima u području navodnjavanja (izrada Županijskog plana navodnjavanja te njegova dorada (novelacija) kako bi se uskladio s novom zakonskom regulativom i nacionalnim programima u vezi s navodnjavanjem, izrada studije navodnjavanja zadarskog zaleđa, izrada hidrogeološke studije i provedba vodoistražnih radova radi korištenja podzemnih voda za navodnjavanje), kao i podaci o održavanju izgrađenih sustava javnog navodnjavanja. Evidencije građevina za navodnjavanje sadrže i podatke o obuhvatu svakog pojedinog sustava navodnjavanja, zahvatu vode (površinske ili podzemne), fazi gradnje te procijenjenoj vrijednosti projekta, zaključenim ugovorima o financiranju s Agencijom za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, korisnicima koji koriste sustave javnog navodnjavanja i površini navodnjavanog poljoprivrednog zemljišta.

U tablici broj 2 daju se podaci o procijenjenim vrijednostima ulaganja u izgradnju sustava javnog navodnjavanja na području Županije te o ostvarenim ulaganjima od donošenja NAPNAV-a 2005. do konca 2022.

Tablica broj 2

Procijenjene vrijednosti ulaganja u izgradnju sustava javnog navodnjavanja na području Županije te ostvarena ulaganja od donošenja NAPNAV-a 2005. do konca 2022.

u kn

Redni broj	Sustav javnog navodnjavanja	Procijenjena vrijednost ulaganja	Ulaganja u izgradnju sustava javnog navodnjavanja				Indeks ostvarenja (u %)
			Izrada projektne i druge dokumentacije	Gradnja	Ostali rashodi	Ukupna ulaganja	
	1	2	3	4	5	6 (3+4+5)	7 (6/2*100)
1.	Baštica I. faza	-	2.370.783,00	4.353.731,00	32.051,00	6.756.565,00	-
2.	Baštica II. faza	23.151.038,00	944.102,00	14.668.761,00	1.078.133,00	16.690.996,00	72,1
3.	Lišansko polje I. faza	34.452.755,00	2.301.280,00	25.741.286,00	1.038.263,00	29.080.829,00	84,4
4.	Donja Baštica	12.355.800,00	956.688,00	6.933.558,00	885.526,00	8.775.772,00	71,0
5.	Vransko polje I. faza	239.135.670,00	2.480.730,00	0,00	34.650,00	2.515.380,00	1,1
6.	Bokanjac i Rašinovac	40.000.000,00	1.203.367,00	0,00	0,00	1.203.367,00	3,0
7.	Kolan	34.000.000,00	284.726,00	0,00	0,00	284.726,00	0,8
8.	Povljana	30.000.000,00	284.726,00	0,00	0,00	284.726,00	1,0
9.	Škabrnja	40.000.000,00	1.681.254,00	0,00	0,00	1.681.254,00	4,2
10.	Kulsko-korlatsko polje	3.000.000,00	779.316,00	0,00	0,00	779.316,00	26,0
Ukupno		456.095.263,00	13.286.972,00	51.697.336,00	3.068.623,00	68.052.931,00	14,9

Ukupna ulaganja u sustave javnog navodnjavanja na području Županije do konca 2022. iznose 68.052.931,00 kn, a odnose se na ulaganja u izradu projektne i druge dokumentacije (studije izvodljivosti i elaborati zaštite okoliša) u iznosu od 13.286.972,00 kn i gradnju sustava u iznosu od 51.697.336,00 kn te na ostale rashode u iznosu od 3.068.623,00 kn. Ostali rashodi odnose se na rješavanje imovinsko-pravnih odnosa u vezi sa zemljištem za gradnju, geodetske usluge, usluge stručnog nadzora nad gradnjom, usluge koordinatora zaštite na radu, naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu i druge nespomenute rashode. Najznačajniji dio ulaganja u iznosu od 63.819.542,00 kn odnosi se na ulaganja u izgrađene sustave javnog navodnjavanja Baštica I. faza, Baštica II. faza, Lišansko polje I. faza i Donja Baštica te u sustav Vransko polje I. faza, koji je u izgradnji. Preostali dio ulaganja u iznosu od 4.233.389,00 kn odnosi se na ulaganja u projekte izgradnje sustava javnog navodnjavanja Bokanjac i Rašinovac, Kolan, Poveljana, Škabrnja i Kulsko-korlatsko polje koji nisu provedeni. Prema obrazloženju Županije, za sustav javnog navodnjavanja Baštica I. faza nije izrađena studija izvodljivosti jer se u vrijeme njegove izgradnje, 2008., smjernicama NAPNAV-a izrada studije izvodljivosti nije tražila.

Prema obrazloženju Županije, sva ulaganja u sustave javnog navodnjavanja izvršena su uz suglasnost Hrvatskih voda. Provedba projekata izgradnje sustava Bokanjac i Rašinovac, Kolan i Poveljana je, nakon izrade idejnih projekata i druge pripreme dokumentacije, obustavljena jer je za potrebe sustava Bokanjac i Rašinovac utvrđena nedovoljna količina površinskih voda, a od trgovačkog društva za javnu vodoopskrbu u vlasništvu Grada Zadra nije dobivena suglasnost za punjenje akumulacije iz izvorišta kojim upravlja, dok za sustave Kolan i Poveljana nisu ishođene lokacijske dozvole zbog protivljenja lokalnih trgovačkih društava za javnu vodoopskrbu, a sve zbog stajališta da raspoložive količine vode nisu dovoljne i za vodoopskrbu i za navodnjavanje. Provedba projekta izgradnje sustava Škabrnja obustavljena je nakon izrade idejnog projekta, djelomične izrade glavnog projekta, provedenih geoloških i istražnih radova i dobivanja lokacijske dozvole jer je studijom izvodljivosti utvrđeno da je projekt isplativ ako se na navodnjavanom zemljištu uzgaja višnja maraška, što korisnik zemljišta nije bio u stanju osigurati. Projekt izgradnje sustava Kulsko-korlatsko polje, koji nije bio predložen Višegodišnjim programom gradnje nego je njegova provedba započeta na temelju Županijskog plana navodnjavanja, obustavljen je nakon izrade studije utjecaja na okoliš i druge pripreme dokumentacije jer Grad Benkovac nije izvršio obvezu dostave podataka o zainteresiranosti potencijalnih korisnika za korištenje sustava, a Hrvatske vode obvezu izrade idejnog projekta.

Osim ulaganja u izgradnju sustava javnog navodnjavanja navedenih u tablici broj 2 u iznosu od 68.052.931,00 kn, Županija je uložila i 544.500,00 kn u izradu Županijskog plana navodnjavanja te 254.500,00 kn u izradu studije korištenja ličkih voda i rijeke Zrmanje za potrebe navodnjavanja poljoprivrednih površina u zadarskom zaleđu, a od 2018. uloženo je i 2.668.855,00 kn u novelaciju Županijskog plana navodnjavanja, izradu hidrogeološke studije i provedbu vodoistražnih radova radi korištenja podzemnih voda za navodnjavanje, s obzirom na to da su u ranijem razdoblju aktivnosti u vezi s navodnjavanjem bile usmjerene uglavnom na površinske vode. U održavanje izgrađenih sustava javnog navodnjavanja do konca 2022. uloženo je 5.267.064,00 kn. Time ukupna ulaganja Županije u području navodnjavanja od donošenja NAPNAV-a 2005. do konca 2022. iznose 76.787.850,00 kn.

Prema odredbama Zakona o vodama, građevine za navodnjavanje i građevine za detaljnu melioracijsku odvodnju evidentiraju se u katastru i upisuju u zemljišne knjige kao javno vodno dobro u vlasništvu županije. Za potrebe evidentiranja u katastru, tijelu nadležnom za katastar županija dostavlja odgovarajući geodetski elaborat za građevine za navodnjavanje, a Hrvatske vode za građevine za detaljnu melioracijsku odvodnju.

Nakon pregleda i potvrde geodetskog elaborata, tijelo nadležno za katastar dostavlja nadležnom sudu prijavni list radi upisa navedenih građevina u zemljišnu knjigu.

Prema stanju u katastru i zemljišnim knjigama u travnju 2023., građevine za navodnjavanje u vlasništvu Županije nisu evidentirane u katastru i upisane u zemljišne knjige kao javno vodno dobro u vlasništvu Županije. Kao posjednik odnosno vlasnik katastarskih čestica na kojima se nalaze građevine za navodnjavanje u vlasništvu Županije, u katastru i zemljišnim knjigama evidentirana je odnosno upisana najčešće Republika Hrvatska, a evidentirane su odnosno upisane i druge pravne i fizičke osobe. U zemljišnim knjigama upisano je pravo stvarne služnosti odnosno pravo građenja u korist Županije na dijelovima katastarskih čestica na kojima se nalaze građevine za navodnjavanje u vlasništvu Županije, u svrhu izgradnje i održavanja sustava javnog navodnjavanja, a na temelju ugovora o osnivanju prava služnosti odnosno ugovora o pravu građenja zaključenih s Republikom Hrvatskom i drugim pravnim osobama i rješenja o izvlaštenju fizičkih osoba.

Državni ured za reviziju preporučuje poduzimati aktivnosti kako bi se građevine za navodnjavanje u vlasništvu Županije evidentirale u katastru i upisale u zemljišne knjige kao javno vodno dobro u vlasništvu Županije, u skladu s odredbama Zakona o vodama.

GRADNJA, KORIŠTENJE I ODRŽAVANJE GRAĐEVINA ZA NAVODNJAVANJE

Gradnja građevina za navodnjavanje

Prema odredbama Zakona o vodama i provedbenim propisima o provedbi mjera iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. – 2020. (dalje u tekstu: Program ruralnog razvoja), projektima gradnje građevina za navodnjavanje u vlasništvu županija sukladno nacionalnim programima i projektima upravljaju Hrvatske vode, koje provode tehničku potporu u pripremi i provedbi projekata javnog navodnjavanja, što uključuje i komisiono vođenje projekta sukladno ugovoru između županije i Hrvatskih voda.

Županija je od osam projekata navodnjavanja na svom području, predloženih Višegodišnjim programom gradnje, Hrvatskim vodama (Jedinici za provedbu NAPNAV-a) dostavila četiri projekta za koje su zaključeni ugovori o komisionom vođenju projekta. Prema ugovorima o komisionom vođenju projekta, obveze Hrvatskih voda su imenovati voditelja i članove tima za provedbu programa izrade projektne dokumentacije i gradnje sustava javnog navodnjavanja te voditi brigu o uspješnoj provedbi, izraditi plan provedbe programa, pripremiti i provoditi plan nabave roba, radova i usluga izrađen na temelju plana provedbe programa, imenovati stručno povjerenstvo za provedbu postupaka javne nabave, dostaviti dokumentaciju o nabavi Agenciji za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na kontrolu i preporuku, dostaviti županiji cjelovitu dokumentaciju o provedenom postupku nabave, pripremiti i provoditi procedure potpisivanja te, zajedno sa Županijom, potpisati ugovore o nabavi i pratiti njihovo izvršenje, čuvati dokumentaciju o provedbi programa radi osiguranja odgovarajućeg revizijskog traga i istu predati Županiji po završetku provedbe programa na uporabu i čuvanje. Obveza Hrvatskih voda je i pružati podršku i pomoć županiji u izradi privremenih i konačnog izvješća o provedbi projekta, praćenju tehničkih i financijskih pokazatelja provedbe, poštivanju zahtjeva javnosti i vidljivosti projekta te izvršavati druge obveze u okviru provedbe projekta. Obveze Županije su ishoditi upravne akte potrebne za provedbu projekta, riješiti imovinsko-pravne odnose u prostornom obuhvatu projekta, osigurati logističku pomoć timu za provedbu programa izgradnje sustava javnog navodnjavanja te izvršavati druge obveze u okviru provedbe projekta.

U skladu sa zaključenim ugovorima o komisionom vođenju projekta, Hrvatske vode provode programe izrade projektne dokumentacije i gradnje sustava javnog navodnjavanja od izrade idejnog rješenja do ishođenja uporabne dozvole. U NAPNAV-u je utvrđen redoslijed provedbe programa izgradnje sustava navodnjavanja koji se daje u shematskom prikazu broj 1.

Shematski prikaz broj 1

Redoslijed provedbe programa izgradnje sustava navodnjavanja

1. Izrada idejnog projekta ili idejnog rješenja
2. Izrada stručne podloge za ishođenje lokacijske dozvole
3. Podnošenje zahtjeva i ishođenje lokacijskih uvjeta i lokacijske dozvole
4. Izrada glavnog projekta
5. Podnošenje zahtjeva i ishođenje građevinske dozvole
6. Izrada izvedbenog projekta
7. Ugovaranje radova i nadzora, nabava strojeva i opreme
8. Izgradnja objekata, montaža i puštanje opreme u rad uz stalni nadzor
9. Tehnički pregled funkcionalnog sklopa navodnjavanja prema građevinskoj dozvoli
10. Uporabna dozvola

Do vremena obavljanja revizije (lipanj 2023.) provedeni su projekti izgradnje sustava javnog navodnjavanja Baštica II. faza, Lišansko polje I. faza i Donja Baštica, dok je projekt izgradnje sustava Vransko polje I. faza u postupku provedbe. Izrada projektne dokumentacije financirana je sredstvima Hrvatskih voda i Županije, a gradnja sredstvima iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske koja osiguravaju Europska unija i Republika Hrvatska.

Sredstva za financiranje izrade projektne i druge dokumentacije za navodnjavanje osigurana su zaključivanjem godišnjih ugovora o sufinanciranju između Hrvatskih voda i Županije, prema kojima su se Hrvatske vode obvezale osigurati sredstva u iznosu 11.964.214,00 kn ili 67,6 %, a Županija u iznosu 5.722.079,00 kn ili 32,4 %. Prihodi od Hrvatskih voda evidentirani su na jednom računu i nisu analitički razgraničeni prema sustavima navodnjavanja, a odnose se na sva ulaganja u vezi s navodnjavanjem, počevši od izrade Županijskog plana navodnjavanja. Prema podacima iz poslovnih knjiga Županije, sredstva od Hrvatskih voda ostvarena su od 2005. do 2022. u ukupnom iznosu od 7.468.901,00 kn, a potraživanja za ugovorena sredstva koncem 2022. nisu iskazana.

Sredstva za gradnju osigurana su iz Programa ruralnog razvoja temeljem dva ugovora iz svibnja 2017. i ugovora iz prosinca 2019. o financiranju operacije 4.3.1. Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja, koje je Županija zaključila s Agencijom za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, a koja je temeljem tih ugovora odobrila Županiji potpore u najvišem ukupnom iznosu od 63.713.603,00 kn za izgradnju sustava, od čega EU financira 85,0 %, a Republika Hrvatska 15,0 %. Izgradnja sva tri sustava završena je u ugovorenom roku te su u siječnju 2020., lipnju 2021. i svibnju 2022. izdane pravomoćne uporabne dozvole kojima se dozvoljava uporaba izgrađenih sustava navodnjavanja.

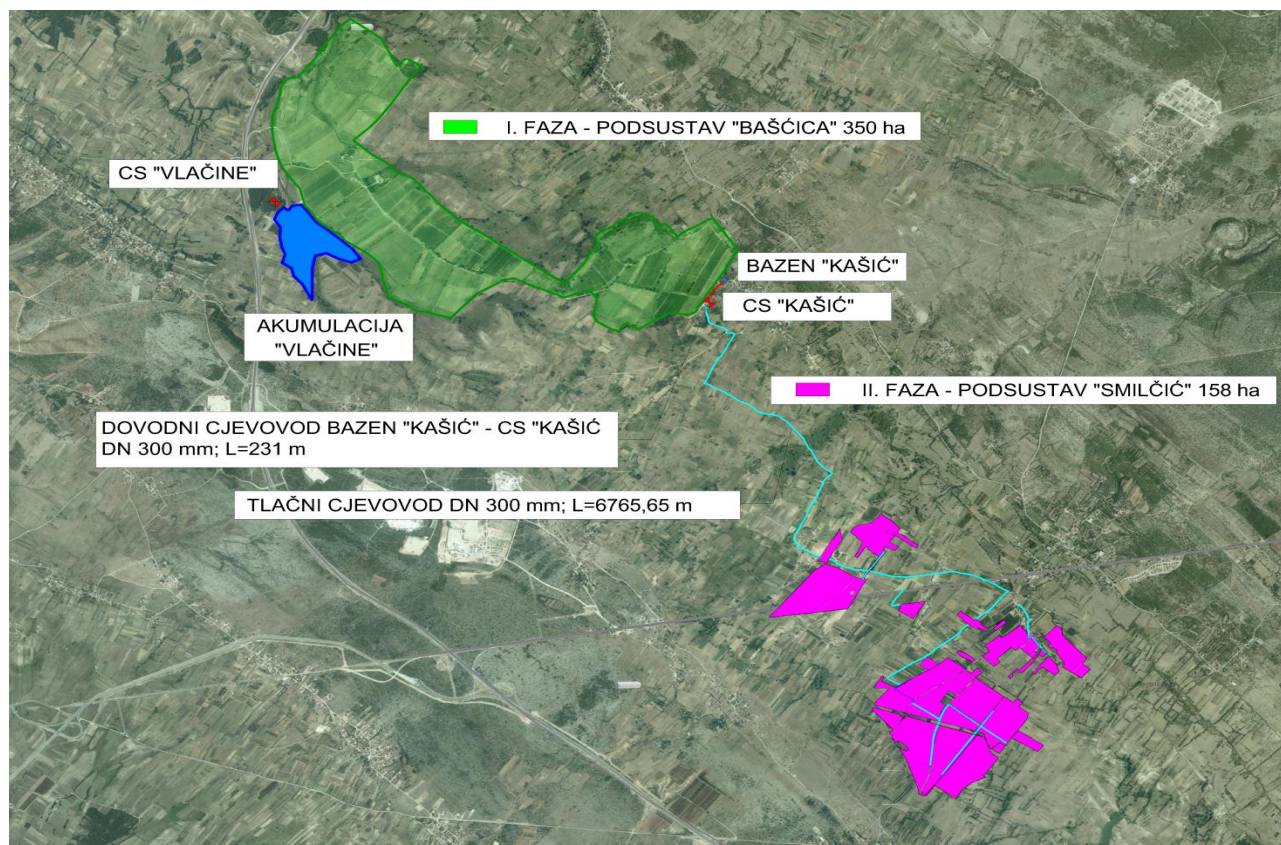
Prema podacima iz poslovnih knjiga Županije, potpore na temelju ugovora zaključenih s Agencijom za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju ostvarene su u ukupnom iznosu od 44.483.038,00 kn, a potraživanja za ugovorene potpore koncem 2022. iznose 4.760.848,00 kn.

Sustav javnog navodnjavanja Baštica II. faza obuhvaća bruto površinu od 158 ha, predviđen je za navodnjavanje površine od 128 ha poljoprivrednog zemljišta, a nadovezuje se na sustav javnog navodnjavanja Baštica I. faza, bruto površine od 350 ha, koji je izgrađen 2010. za navodnjavanje površine od 324 ha poljoprivrednog zemljišta. Sustav javnog navodnjavanja Lišansko polje I. faza obuhvaća bruto površinu od 240 ha, a predviđen je za navodnjavanje površine od 232 ha poljoprivrednog zemljišta. Sustav javnog navodnjavanja Donja Baštica predviđen je za navodnjavanje površine od 108 ha poljoprivrednog zemljišta.

Na slikama broj 1, 2 i 3 prikazani su obuhvati sustava javnog navodnjavanja Baštica I. i II. faza, Lišansko polje I. faza i Donja Baštica.

Slika broj 1

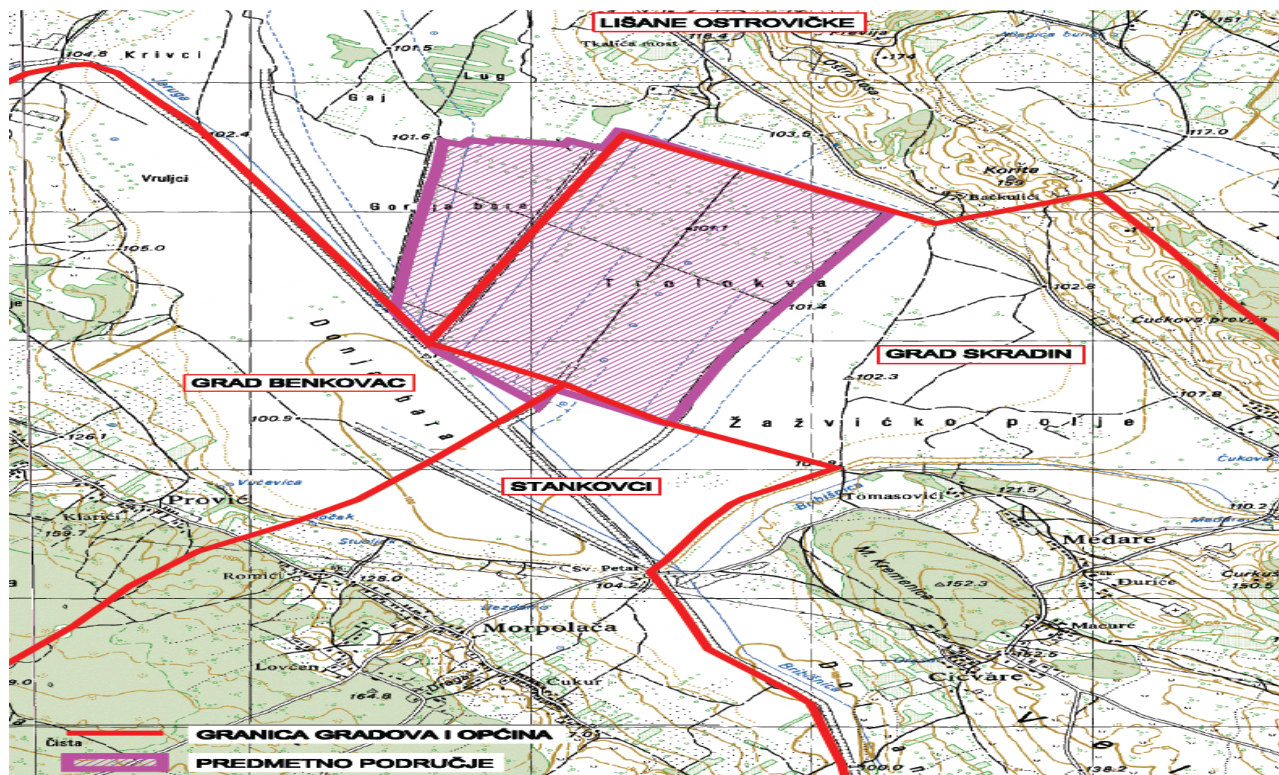
Obuhvat sustava javnog navodnjavanja Baštica I i II. faza

Izvor: Studija izvedivosti sustava javnog navodnjavanja Baštica – II. faza Smilčić, listopad 2016.

Slika broj 2

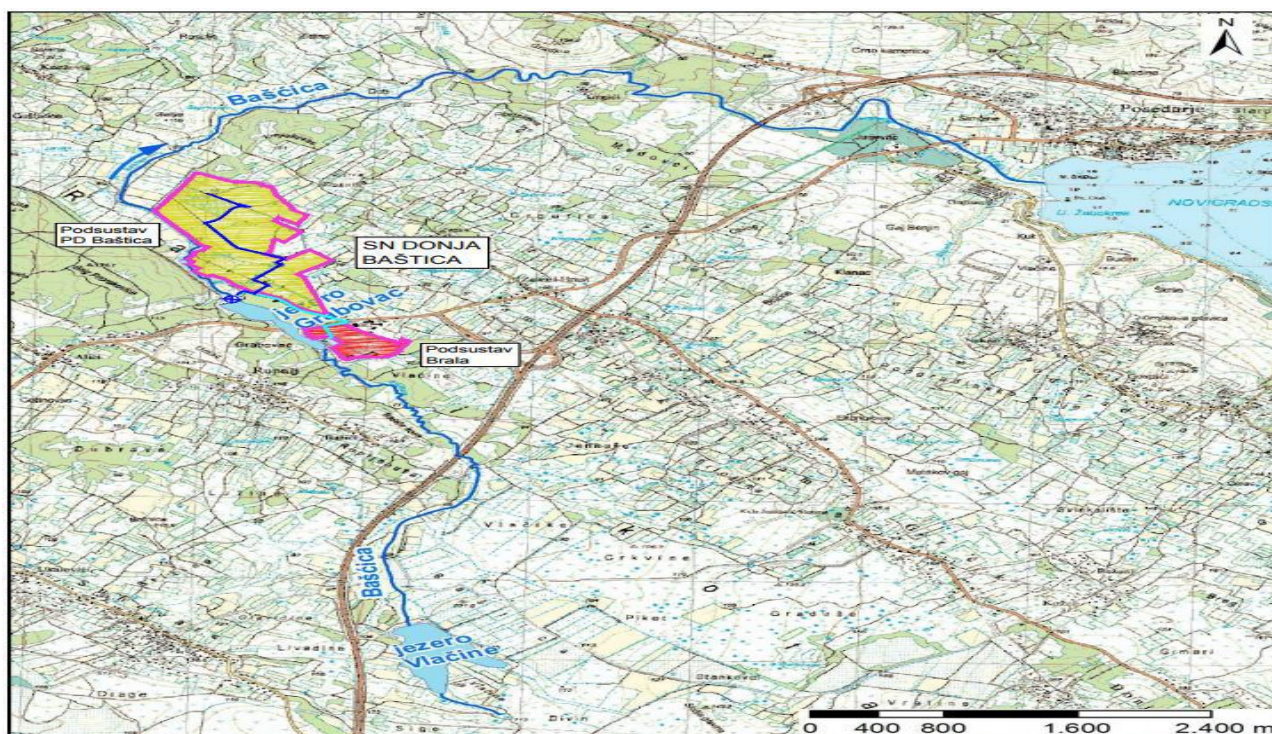
Obuhvat sustava javnog navodnjavanja Lišansko polje I. faza

Izvor: Studija izvodljivosti sustava navodnjavanja Lišansko polje – I. faza, listopad 2016.

Slika broj 3

Obuhvat sustava javnog navodnjavanja Donja Baštica

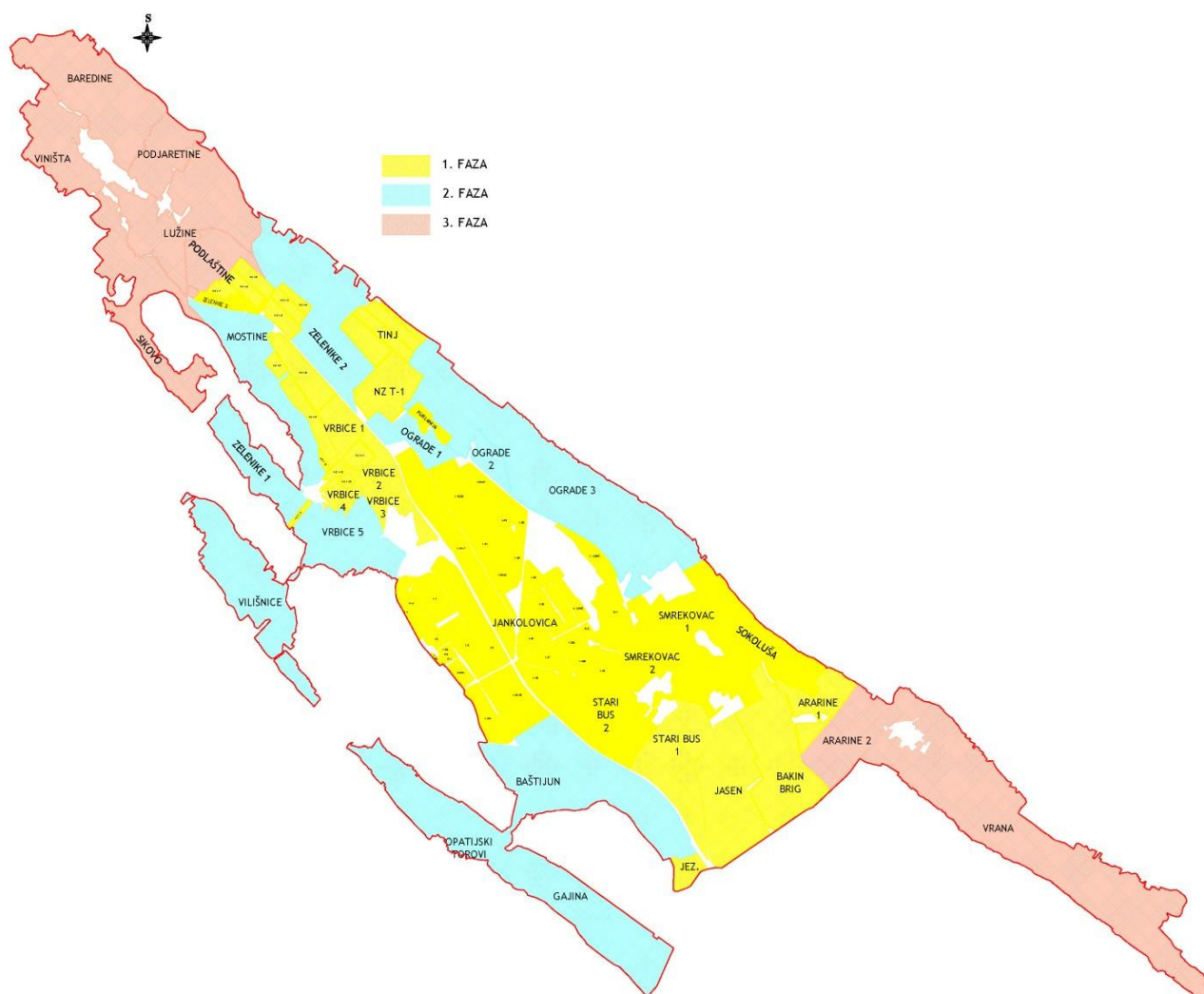
Izvor: Studija izvodljivosti sustava navodnjavanja Donja Baštica, studeni 2017.

Za projekt izgradnje sustava javnog navodnjavanja Vransko polje I. faza, koji je u postupku provedbe, u listopadu 2012. izrađena je jedinstvena studija izvodljivosti projekta navodnjavanja Vranskog polja koja obuhvaća sve tri faze projekta. Prema studiji, cjeloviti sustav javnog navodnjavanja Vransko polje obuhvatio bi bruto površinu od 4 228 ha, a predviđen je za navodnjavanje površine od 3 676 ha poljoprivrednog zemljišta. Kako se radi o velikoj površini, izgradnja sustava planirana je u tri faze. U prvoj fazi sustav bi obuhvatio bruto površinu od 1 625 ha, a predviđen je za navodnjavanje površine od 1 413 ha, u drugoj fazi obuhvatio bi bruto površinu od 1 498 ha, a predviđen je za navodnjavanje površine od 1 302 ha, dok bi u trećoj fazi obuhvatio bruto površinu od 1 105 ha, a predviđen je za navodnjavanje površine od 961 ha. U srpnju 2017. izrađena je studija o utjecaju projekta na okoliš te je u travnju 2018. pribavljeno rješenje nadležnog ministarstva o prihvatljivosti projekta za okoliš uz primjenu utvrđenih mjera zaštite okoliša. Prema navedenom rješenju, sustav javnog navodnjavanja Vransko polje I. faza predviđen je za navodnjavanje površine od 1 415 ha poljoprivrednog zemljišta, a sastoji se od dvije neovisne cjeline, podsustava Gorčine za navodnjavanje površine od 915 ha i podsustava Malo Blato za navodnjavanje površine od 500 ha, koje su koncepcijski iste i čine ih ustava na vodotoku, crpna stanica zahvata vode, dovodni cjevovod do akumulacijske građevine, akumulacijska građevina, crpna stanica razvoda vode i razvodni tlačni cjevovod s hidrantskim priključcima. Do vremena obavljanja revizije (lipanj 2023.) završena je izrada glavnih projekata za oba podsustava te se pribavljaju potrebni dokumenti za podnošenje zahtjeva za ishođenje građevinskih dozvola. Izrada izvedbenih projekata ugovorena je u roku od dva mjeseca od ishođenja građevinske dozvole, a izrada dokumentacije za provedbu javnog nadmetanja za odabir izvoditelja radova na izgradnji objekata sustava u roku od dva mjeseca od izrade izvedbenih projekata. Ugovorena vrijednost radova i usluga na izradi i kontroli glavnih i izvedbenih projekata i izradi dokumentacije za provedbu javnog nadmetanja za odabir izvoditelja radova iznosi 5.292.875,00 kn, bez poreza na dodanu vrijednost.

Na slici broj 4 prikazan je obuhvat cjelovitog sustava javnog navodnjavanja Vransko polje, prema planiranim fazama izgradnje.

Slika broj 4

Obuhvat cjelovitog sustava javnog navodnjavanja Vransko polje,
prema planiranim fazama izgradnje

Izvor: Studija navodnjavanja Vranskog polja, listopad 2012.

U skladu s odredbama Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje Županija je, prije izrade projektne dokumentacije i gradnje sustava javnog navodnjavanja, osigurala potvrdu krajnjih korisnika o korištenju budućih sustava te ugovornim odnosom s krajnjim korisnicima definirala međusobna prava i obveze u vezi s korištenjem sustava, kojima je obuhvaćeno najmanje 70,0 % poljoprivrednih površina unutar obuhvata svakog pojedinog sustava javnog navodnjavanja. Ugovornim odnosom s krajnjim korisnicima obuhvaćeno je 92,4 % poljoprivrednih površina unutar obuhvata sustava Baštica I. faza, 95,4 % poljoprivrednih površina unutar obuhvata sustava Baštica II. faza, 94,3 % poljoprivrednih površina unutar obuhvata sustava Lišansko polje I. faza te 90,0 % poljoprivrednih površina unutar obuhvata sustava Donja Baštica. Opravdanost ulaganja u projekte izgradnje sustava javnog navodnjavanja potvrđena je ekonomsko-financijskim analizama u studijama izvodljivosti projekata.

Korištenje građevina za navodnjavanje

Predugovorima i ugovorima o korištenju sustava javnog navodnjavanja zaključenima sa Županijom krajnji korisnici su se obvezali nabaviti opremu za navodnjavanje te navodnjavati ugovorene poljoprivredne površine.

U tablici broj 3 daju se podaci o površini sustava javnog navodnjavanja, zaključenim predugovorima, korisnicima koji imaju opremu za priključenje na sustav te korisnicima koji su navodnjavali zemljište u 2022., po sustavima navodnjavanja.

Tablica broj 3

Podaci o površini sustava javnog navodnjavanja, zaključenim predugovorima, korisnicima koji imaju opremu za priključenje na sustav te korisnicima koji su navodnjavali zemljište u 2022., po sustavima navodnjavanja

Redni broj	Sustav javnog navodnjavanja	Površina zemljišta u obuhvatu sustava (u ha)	Zaključeni predugovori			Korisnici koji imaju opremu za priključenje na sustav			Korisnici koji su navodnjavali zemljište u 2022.		
			Broj predugovora	Zemljište koje su se korisnici obvezali navodnjavati		Broj korisnika	Zemljište koje je moguće navodnjavati		Broj korisnika	Navodnjavano zemljište	
				Površina (u ha)	Udjel u obuhvatu sustava (u %)		Površina (u ha)	Udjel u obuhvatu sustava (u %)		Površina (u ha)	Udjel u obuhvatu sustava (u %)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Baštica I. faza	324,14	15	299,62	92,4	19	309,42	95,5	14	276,75	85,4
2.	Baštica II. faza	128,00	43	122,07	95,4	27	80,47	62,9	25	76,29	59,6
3.	Lišansko polje I. faza	232,00	1	218,83	94,3	0	0,00	0,0	0	0,00	0,0
4.	Donja Baštica	107,90	3	97,07	90,0	3	97,07	90,0	0	0,00	0,0
	Ukupno	792,04	62	737,59	93,1	49	486,96	61,5	39	353,04	44,6

Poljoprivredno zemljište u obuhvatu izgrađenih sustava javnog navodnjavanja ima ukupnu površinu od 792,04 ha. Ugovornim odnosom sa Županijom 62 krajnja korisnika sustava obvezala su se navodnjavati 737,59 ha ili 93,1 % ukupnog poljoprivrednog zemljišta u obuhvatu sustava. Do konca 2022. opremu za navodnjavanje nabavilo je 49 korisnika, čime je omogućeno navodnjavanje 486,96 ha ili 61,5 % ukupnog zemljišta. U 2022. navodnjavano je 353,04 ha ili 44,6 % ukupnog zemljišta, s time da sustavi Lišansko polje I. faza i Donja Baštica do konca 2022. nisu korišteni te zemljište u njihovom obuhvatu nije navodnjavano.

Prema obrazloženju Županije, uporabna dozvola za sustav javnog navodnjavanja Donja Baštica izdana je u svibnju 2022. te bi krajnji korisnici s njegovim korištenjem trebali započeti tijekom 2023. Sustav javnog navodnjavanja Lišansko polje I. faza izgrađen je za navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta na području Općine Lišane Ostrovičke u vlasništvu Republike Hrvatske, koja ga je kao zakupodavac, na temelju ugovora iz ožujka 2011., dala u zakup na rok od 20 godina braniteljskoj zadruzi iz iste Općine. Braniteljska zadruga se, na temelju predugovora o korištenju sustava zaključenog sa Županijom u listopadu 2016., obvezala nabaviti opremu za priključenje na sustav, što do vremena obavljanja revizije (lipanj 2023.) nije učinila. Prema odredbi članka 43. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine 20/18, 115/18, 98/19 i 57/22) koja je stupila na snagu u svibnju 2022., ugovor o zakupu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države raskida se ako zakupnik ne koristi i ne održava postojeću funkcionalnost sustava javnog navodnjavanja. Ugovor o zakupu u ime zakupodavca raskida jedinica lokalne samouprave na čijem se području poljoprivredno zemljište nalazi, a ako ona to ne učini, ugovor o zakupu u ime zakupodavca raskida Ministarstvo nadležno za poljoprivredu.

Studijama izvodljivosti projekata izgradnje sustava javnog navodnjavanja na području Županije utvrđena je struktura te planirana proizvodnja poljoprivrednih kultura na navodnjavanom zemljištu. Prema podacima iz studija izvodljivosti, koje su izrađene u listopadu 2016. i studenome 2017., u vrijeme njihove izrade poljoprivredne površine u obuhvatu sustava Baštica II. faza korištene su za uzgoj voća i povrća, površine u obuhvatu sustava Lišansko polje I. faza za ratarsku proizvodnju, proizvodnju krmnog i industrijskog bilja te uzgoj povrća, a površine u obuhvatu sustava Donja Baštica za uzgoj voća, vinove loze i loznih podloga. Procijenjeno je da bi se navodnjavanjem poljoprivrednih površina korištenjem navedenih sustava navodnjavanja poljoprivredna proizvodnja u obuhvatu sustava Baštica II. faza povećala od 61,3 do 78,6 %, u obuhvatu sustava Lišansko polje I. faza od 8,3 do 81,8 % te u obuhvatu sustava Donja Baštica od 25,0 do 59,1 %, ovisno o poljoprivrednoj kulturi koja se uzgaja, a za proizvodnju loznih podloga procijenjeno je da bi se mogla povećati i do deset puta. Županija nije prikupljala ni analizirala podatke o proizvodnji poljoprivrednih kultura na površinama koje se navodnjavaju u odnosu na studije izvodljivosti. Također, nije prikupljala ni analizirala podatke o povećanju poljoprivredne proizvodnje na navodnjavanom zemljištu u odnosu na utrošak vode za navodnjavanje.

Državni ured za reviziju preporučuje od korisnika sustava javnog navodnjavanja pribavljati i analizirati podatke o prirodi i kvaliteti poljoprivrednih proizvoda na navodnjavanom poljoprivrednom zemljištu kako bi se utvrdili učinci navodnjavanja.

NAPNAV-om je utvrđeno da je za izradu kvalitetnih planskih, projektnih i izvedbenih rješenja te korištenje i održavanje objekata i sustava za navodnjavanje potrebno pravovremeno i stalno obrazovanje svih sudionika za izvršavanje odgovarajućih poslova hidrotehničke i agrotehničke struke, a po potrebi i ekonomske, strojarske i informatičke struke. Potrebno je i stalno obrazovanje osoba koje koriste objekte, strojeve i opremu za navodnjavanje, odnosno vlasnika i korisnika poljoprivrednog zemljišta koje se navodnjava te zaposlenih u vodnom gospodarstvu i poljoprivrednim savjetodavnim službama. Programe edukacija trebaju organizirati županijske poljoprivredno-savjetodavne službe u suradnji s Hrvatskim vodama, Državnim hidrometeorološkim zavodom, Upravom vodnog gospodarstva te relevantnim stručnim i znanstvenim institucijama.

Kako bi potakla poljoprivrednike na korištenje sustava javnog navodnjavanja, Županija je u suradnji s drugim tijelima (Hrvatske vode, Agronomski fakultet, Agencija za ruralni razvoj Zadarske županije) održavala tečajeve, sastanke, predavanja, seminare i prezentacije kojima su prisustvovali poljoprivrednici u cilju upoznavanja s tehnološkim napretkom i razvojem poljoprivredne proizvodnje, vrstama opreme te mogućnostima korištenja sredstava Europske unije za nabavu opreme za navodnjavanje. Nadalje, ostvarena je suradnja s izraelskim stručnjacima u području navodnjavanja koji su posjetili Županiju, kako bi prenijeli svoje stručno znanje i iskustva. Održana su predavanja s temom navodnjavanja i primjene novih tehnologija u poljoprivredi za zaposlenike Županije i zainteresirane poljoprivrednike. Također, Županija provodi projekt izgradnje edukacijskog centra na površini od tri hektara u cilju stručnog usavršavanja i cjeloživotnog obrazovanja lokalnih poljoprivrednih proizvođača, koji bi u centru trebali dobiti svu potrebnu pomoć u edukaciji i upoznavanju s novim tehnologijama u poljoprivrednoj proizvodnji, uključujući i navodnjavanje. Poljoprivredno-edukacijski centar bi trebao biti na raspolaganju učenicima srednje poljoprivredne škole u Zadru i studentima agronomije sa zadarskog i zagrebačkog sveučilišta. Predviđa se izgradnja montažnog objekta s dvije učionice, četiri ureda, čajnom kuhinjom, spremištem, sanitarnim čvorovima, komunikacijskim prostorom te natkrivenom terasom kako bi se omogućio boravak i edukacija na otvorenom, kao i izgradnja plastenika, vodospreme i sustava navodnjavanja za plastenike, za demonstraciju plasteničke proizvodnje.

Početak 2023. izdana je građevinska dozvola za izgradnju centra, odabran je izvoditelj radova na izgradnji te se očekuje zaključivanje ugovora s odabranim izvoditeljem i početak radova na izgradnji.

Suradnja Županije s Hrvatskim vodama u vezi s provedbom NAPNAV-a na njezinom području ostvaruje se kroz zajedničku provedbu projekata izgradnje sustava javnog navodnjavanja, obavljanje poslova upravljanja i održavanja sustava, provedbu programa edukacije korisnika sustava te dostavu izvješća o korištenju izgrađenih sustava javnog navodnjavanja. Prema obrazloženju Županije, sustavi su pod stalnim nadzorom vodočuvara, koji su provodili nadzor, preventivno poduzimali mjere u svrhu sprječavanja šteta i kvarova te prijavljivali nastale štete i kvarove radi njihova pravovremenog saniranja i otklanjanja.

Održavanje građevina za navodnjavanje

Prema odredbama Zakona o vodama, održavanje građevina za navodnjavanje, njihovo čuvanje i korištenje za namjene kojima služe, zajedno s poslovima investitora njihove gradnje, smatra se poslovima upravljanja vodnim građevinama za navodnjavanje. Građevinama za navodnjavanje u vlasništvu jedinica područne (regionalne) samouprave upravljaju same jedinice. Za obavljanje poslova upravljanja propisani su posebni uvjeti, osobito u pogledu tehničke opremljenosti te brojnosti i stručnosti zaposlenika koji ih obavljaju. Studijama izvodljivosti projekata izgradnje sustava javnog navodnjavanja na području Županije utvrđeno je da Županija ne zadovoljava propisane posebne uvjete za obavljanje poslova upravljanja građevinama za navodnjavanje te je predviđeno da će se njihovo obavljanje povjeriti Hrvatskim vodama ili drugoj pravnoj osobi koja zadovoljava propisane uvjete, pri čemu će se koristiti Opći tehnički uvjeti za radove u vodnom gospodarstvu, kojima se propisuju uvjeti izvedbe pojedinih vrsta radova u realizaciji projekata izgradnje, rekonstrukcije i održavanja vodno gospodarskih građevina, a koje su Hrvatske vode donijele 1998. te ih izmijenile i dopunile 2010., 2012. i u lipnju 2022.

Na temelju godišnjih ugovora zaključenih sa Županijom, Hrvatske vode su poslove upravljanja i održavanja sustava javnog navodnjavanja u Županiji obavljale do srpnja 2022. Hrvatske vode su se obvezale rukovati crpnim postrojenjem, distribuirati i isporučiti vodu korisnicima na priključnim oknima, očitati stanja brojila na vodomjerima kod korisnika i u crpnoj stanici te dostaviti podatke Županiji, detektirati kvarove na sustavu i predložiti način otklanjanja kvarova, organizirati rad sustava u skladu s projektnom dokumentacijom i uputama za rad postrojenja, redovito voditi i mjesečno dostavljati izvješća, nakon završene sezone navodnjavanja sudjelovati u pražnjenju i zatvaranju sustava te dostaviti prijedloge programa održavanja Županijskoj skupštini. Prema ugovorima za razdoblje srpanj 2021. – srpanj 2022., naknade za usluge upravljanja i održavanja ugovorene su u godišnjim iznosima, bez poreza na dodanu vrijednost, od 59.936,00 kn za sustav Baštica I. faza, 29.968,00 kn za sustav Baštica II. faza i 44.780,00 kn za sustav Lišansko polje I. faza. Hrvatske vode su uz račune za naknadu dostavljale i izvješća o obavljenim uslugama upravljanja i održavanja sustava javnog navodnjavanja u kojima su navedeni podaci o obilascima sustava, uvidima u upravljački sustav, stanju brojila na vodomjeru u crpnoj stanici, uočenim nedostacima pri radu sustava i danim preporukama za otklanjanje nedostataka.

U srpnju 2019. na snagu su stupile odredbe Zakona o vodama kojima je propisano da su jedinice područne (regionalne) samouprave do srpnja 2022. dužne od Hrvatskih voda preuzeti održavanje građevina za navodnjavanje u svom vlasništvu te Županija u vrijeme obavljanja revizije (lipanj 2023.) priprema provedbu postupaka javne nabave radi odabira pravnih osoba kojima će povjeriti održavanje sustava javnog navodnjavanja. Do tada, tehničku potporu Županiji u upravljanju i održavanju sustava i dalje pružaju Hrvatske vode.

Prema obrazloženju Županije, nakon isteka ugovora o upravljanju i održavanju sustava javnog navodnjavanja s Hrvatskim vodama u srpnju 2022., Županija je kontaktirala trgovačka društva za javnu vodoopskrbu u vlasništvu gradova Benkovca i Zadra u vezi s preuzimanjem poslova upravljanja i održavanja sustava, pozivajući se na odredbe članka 15. Zakona o vodnim uslugama (Narodne novine 66/19) prema kojima se poslovi upravljanja i održavanja građevina za navodnjavanje mogu prenijeti na javnog isporučitelja vodnih usluga, uz njegov pristanak, ako ispunjava propisane uvjete za njihovo obavljanje. Trgovačko društvo u vlasništvu Grada Benkovca se krajem ožujka 2023. očitovalo da ne ispunjava propisane uvjete za obavljanje poslova upravljanja i održavanja sustava javnog navodnjavanja, dok trgovačko društvo u vlasništvu Grada Zadra nije pristalo na njihovo obavljanje. Županija ističe problem malog broja pravnih osoba koje udovoljavaju propisanim posebnim uvjetima za obavljanje poslova upravljanja građevinama za navodnjavanje u pogledu tehničke opremljenosti te brojnosti i stručnosti zaposlenika koji ih obavljaju, s jedne strane, te prestrogo utvrđenih posebnih uvjeta s obzirom na stvarni sadržaj i opseg poslova upravljanja građevinama za navodnjavanje, s druge strane, što dovodi do toga da je usluga upravljanja znatno skuplja nego što bi trebala biti s obzirom na stvarni sadržaj i opseg poslova upravljanja.

U tablici broj 4 daju se podaci o ukupnim rashodima za upravljanje i održavanje izgrađenih sustava javnog navodnjavanja na području Županije, prema podacima iz godišnjih izvještaja o izvršenju proračuna, i rashodima po hektaru poljoprivrednog zemljišta.

Tablica broj 4

Rashodi za upravljanje i održavanje izgrađenih sustava javnog navodnjavanja na području Županije

Godina korištenja	Sustav javnog navodnjavanja					
	Baštica I. i II. faza (obuhvat 324 + 128 = 452 ha)		Lišansko polje I. faza (obuhvat 232 ha)		Donja Baštica (obuhvat 108 ha)	
	Ukupni rashodi	Rashodi po ha	Ukupni rashodi	Rashodi po ha	Ukupni rashodi	Rashodi po ha
	1	2	3	4	5	6
2010.	298.347,00	920,83	–	–	–	–
2011.	562.683,00	1.736,68	–	–	–	–
2012.	402.521,00	1.242,35	–	–	–	–
2013.	385.095,00	1.188,57	–	–	–	–
2014.	223.352,00	689,36	–	–	–	–
2015.	403.263,00	1.244,64	–	–	–	–
2016.	387.760,00	1.196,79	–	–	–	–
2017.	297.468,00	918,12	–	–	–	–
2018.	332.356,00	1.025,79	–	–	–	–
2019.	321.405,00	991,99	–	–	–	–
2020.	601.482,00	1.330,72	–	–	–	–
2021.	565.188,00	1.250,42	12.846,00	55,37	–	–
2022.	455.936,00	1.008,71	15.876,00	68,44	1.486,00	13,76
Ukupno	5.236.856,00	–	28.722,00	–	1.486,00	–

Prema podacima Županije, rashodi za upravljanje i održavanje izgrađenih sustava javnog navodnjavanja do konca 2022. ostvareni su u ukupnom iznosu od 5.267.064,00 kn, a odnose se na troškove električne energije, upravljanja sustavima, tekućeg i investicijskog održavanja opreme, osiguranja imovine, naknada za korištenje voda i druge troškove. Stavljanjem u uporabu sustava Baštica II. faza u siječnju 2020., od iste godine evidentiraju se zajednički rashodi za upravljanje i održavanje sustava Baštica i obuhvaćaju obje faze sustava. Rashodi za upravljanje i održavanje sustava Lišansko polje I. faza i Donja Baštica ostvareni su u malim iznosima jer do konca 2022. nisu korišteni. Ostvareni rashodi za upravljanje i održavanje sustava Baštica I. faza i Baštica II. faza manji su od godišnjih troškova rada i održavanja sustava utvrđenih godišnjim programima održavanja sustava javnog navodnjavanja u svim godinama za koje su programi doneseni, osim u 2021. za koju su troškovi rada i održavanja godišnjim programom utvrđeni u iznosu od 518.236,00 kn, dok su rashodi za upravljanje i održavanje sustava ostvareni u iznosu od 565.188,00 kn, što je za 46.952,00 kn ili 9,1 % više od troškova utvrđenih godišnjim programom održavanja.

KORIŠTENJE VODE ZA NAVODNJAVANJE

Prema odredbama Zakona o vodama, za zahvaćanje površinskih i podzemnih voda za navodnjavanje izdaje se vodopravna dozvola kojom se određuje namjena, mjesto, način i opseg korištenja voda te drugi propisani uvjeti korištenja voda. Nadalje, prema odredbama Zakona o vodama i Pravilnika o očevidniku zahvaćenih i korištenih količina vode (Narodne novine 81/10), Županija je dužna mjernim uređajem (vodomjerom) registrirati količine zahvaćenih voda za navodnjavanje putem sustava javnog navodnjavanja u njezinom vlasništvu, o tome na propisanom obrascu voditi očevidnik zahvaćenih i korištenih količina vode te podatke iz očevidnika na propisani način putem obrasca za prijavu podataka o zahvaćenim i korištenim količinama vode dostavljati Hrvatskim vodama. Također je dužna, kao obveznik koji temeljem vodopravne dozvole zahvaća vodu u količini iznad 10 000 m³ godišnje, ugraditi opremu za telemetrijski nadzor, prikupljanje, kontrolu i registraciju obračunskih podataka koji se unose u očevidnik. Očevidnik se mora voditi dnevno, uredno i potpuno, u elektroničkom obliku. Izvadci iz dnevnog očevidnika ispisuju se mjesečno te se na kraju godine uvezuju u knjigu. Hrvatske vode su dužne izraditi obrazac očevidnika zahvaćenih i korištenih količina voda i obrazac za prijavu podataka o zahvaćenim i korištenim količinama vode u digitalnom obliku, omogućiti njihovo preuzimanje sa svojih mrežnih stranica te omogućiti osobama koje zahvaćaju vode elektroničku dostavu prijave u Informacijski sustav Hrvatskih voda. Do vremena obavljanja revizije (lipanj 2023.), elektronička dostava prijave podataka o zahvaćenim i korištenim količinama voda u Informacijski sustav Hrvatskih voda nije omogućena.

Županija je pribavila vodopravne dozvole za zahvaćanje voda za navodnjavanje s rokom važenja do siječnja 2025. za sustav javnog navodnjavanja Baštica, odnosno do studenoga 2027. za sustave javnog navodnjavanja Lišansko polje I. faza i Donja Baštica.

Za sustave Baštica i Donja Baštica voda za navodnjavanje zahvaća se iz akumulacijskih građevina, dok se za sustav Lišansko polje I. faza zahvaćaju podzemne vode iz dvije bušotine. Za sustav Vransko polje I. faza, koji je u izgradnji, zahvaćanje vode za navodnjavanje predviđeno je iz akumulacijskih građevina. Sustavi su projektirani tako da svakom krajnjem korisniku osiguravaju vodu na poljoprivrednom zemljištu koje se navodnjava te se sastoje od građevine za zahvat vode, dovodnog cjevovoda, crpne stanice i mreže distribucijskih tlačnih cjevovoda s hidrantskim priključcima. Mjerenje isporučene vode omogućeno je na mjestima potrošnje kod krajnjih korisnika očitanjem vodomjera na hidrantskim priključcima.

Županija, kao obveznik koji temeljem vodopravne dozvole zahvaća vodu u količini iznad 10 000 m³ godišnje, nije ugradila opremu za telemetrijski nadzor, prikupljanje, kontrolu i registraciju obračunskih podataka koji se unose u očevidnik zahvaćenih i korištenih količina vode te se u očevidnik ne unose podaci o zahvaćenim količinama vode, što nije u skladu s odredbama Pravilnika o očevidniku zahvaćenih i korištenih količina vode, nego samo podaci o korištenim količinama vode koji se dobivaju na mjestima potrošnje kod krajnjih korisnika očitanjem vodomjera na hidrantskim priključcima. Podaci o korištenim količinama vode za navodnjavanje iz očevidnika se putem propisanog obrasca za prijavu podataka dostavljaju Hrvatskim vodama.

Državni ured za reviziju nalaže ugraditi opremu za telemetrijski nadzor, prikupljanje, kontrolu i registraciju obračunskih podataka koji se unose u očevidnik zahvaćenih i korištenih količina vode, registrirati količine zahvaćenih voda za navodnjavanje putem sustava javnog navodnjavanja u vlasništvu Županije, unositi ih zajedno s količinama korištenih voda u očevidnik zahvaćenih i korištenih količina vode te podatke o količinama zahvaćenih voda zajedno s podacima o količinama korištenih voda iz očevidnika na propisani način putem obrasca za prijavu podataka o zahvaćenim i korištenim količinama vode dostavljati Hrvatskim vodama, u skladu s odredbama Pravilnika o očevidniku zahvaćenih i korištenih količina vode.

Prema odredbama Zakona o vodama, voda se mora upotrebljavati i koristiti racionalno i ekonomično, a svaki korisnik obavezan ju je koristiti na način i u opsegu kojim se voda čuva od rasipanja.

Državni ured za reviziju preporučuje, nakon ugradnje opreme za telemetrijski nadzor i registriranja količina zahvaćenih voda za navodnjavanje putem sustava javnog navodnjavanja u vlasništvu Županije, pratiti podatke o zahvaćenim i korištenim količinama vode i eventualnim gubicima vode koji mogu nastati korištenjem sustava javnog navodnjavanja, analizirati uzroke nastanka eventualnih gubitaka vode te poduzimati mjere kako bi se gubici vode smanjili na najmanju moguću mjeru.

Prema odredbama Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva i Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje, na poljoprivredno zemljište koje se navodnjava i kojem je dostupno navodnjavanje iz građevina za navodnjavanje u vlasništvu županije vlasnik ili posjednik zemljišta plaća naknadu za navodnjavanje, a prihod od naknade za navodnjavanje koristi se za održavanje građevina za navodnjavanje. Osnovica za obračun naknade za navodnjavanje je količina vode isporučena putem građevina za navodnjavanje zemljištu koje se navodnjava ili jedinica površine zemljišta (hektar, četvorni metar) za koje je dostupno priključenje na građevinu za navodnjavanje. Visina i obveza plaćanja naknade propisuje se odlukom predstavničkog tijela županije. Naknada za navodnjavanje sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela, a obračun i naplatu obavlja županija, o čemu obvezniku jednom godišnje izdaje obračunski list, na temelju podataka iz očevidnika naknade za navodnjavanje koji je dužna voditi. Fiksni dio naknade služi za pokriće troškova upravljanja i rukovanja, troškova održavanja i zajedničkih troškova sustava javnog navodnjavanja (izvještavanje, tehnički i agronomski poslovi, financijski troškovi administriranja sustava, troškovi osiguranja sustava, naplate naknade za navodnjavanje i drugi troškovi), a varijabilni za pokriće troškova energije potrebne za rad sustava i troškova naknade za korištenje voda.

Županija je donijela godišnje odluke o visini i obvezi plaćanja naknade za navodnjavanje, osim za 2020. u kojoj su korisnici do tada izgrađenih sustava javnog navodnjavanja Baštica I. faza i Baštica II. faza bili oslobođeni obveze plaćanja naknade za navodnjavanje na temelju odluke županijske skupštine o posebnim mjerama u uvjetima epidemije koronavirusne bolesti. Donesenim odlukama propisuje se obračun i naplata naknade za navodnjavanje, obračunska razdoblja, rokovi plaćanja te provedba nadzora nad obračunom i naplatom naknade za navodnjavanje. Posebno je iskazan iznos naknade za fiksne, a posebno za varijabilne troškove. Iznos naknade za fiksne troškove utvrđen je po hektaru poljoprivrednog zemljišta, a iznos naknade za varijabilne troškove po metru kubnom potrošene vode, u skladu s izračunom godišnjih troškova rada i održavanja sustava javnog navodnjavanja iz godišnjih programa održavanja. Godišnji iznos naknade za fiksne troškove obračunava se množenjem utvrđenog iznosa naknade i površine poljoprivrednog zemljišta iskazane u hektarima, dok se naknada za varijabilne troškove obračunava množenjem utvrđenog iznosa naknade i količine potrošene vode iskazane u metrima kubnim, utvrđene očitanjem vodomjera koje jednom mjesečno obavlja osoba zadužena za upravljanje sustavom javnog navodnjavanja, a naplaćuju se dostavom obračunskog lista s uplatnicom obveznicima plaćanja naknade. Na obračun naknade za navodnjavanje obveznici imaju pravo podnijeti prigovor u roku od 15 dana od primitka obračunskog lista. Nadzor nad obračunom i naplatom naknade za navodnjavanje obavlja nadležni upravni odjel koji vodi očevidnik naknada za navodnjavanje. Odlukama o visini i obvezi plaćanja naknade za navodnjavanje propisano je da očevidnik sadrži podatke o obveznicima naknade, broj ugovora o korištenju sustava javnog navodnjavanja, oznaku mjernog mjesta, oznake katastarskih čestica i površine poljoprivrednog zemljišta za koje se plaća naknada te mjesečne podatke o početnom i završnom stanju brojila za mjerenje potrošene vode.

Revizijom je utvrđeno da je Županija u promatranom razdoblju 2019. – 2022. vodila očevidnik naknada za navodnjavanje za sustav javnog navodnjavanja Baštica I. faza, koji je izgrađen 2010. Za sustav javnog navodnjavanja Baštica II. faza, koji se koristi od 2021., očevidnik naknada za navodnjavanje vođen je za 2021. i 2022. Sustavi javnog navodnjavanja Lišansko polje I. faza i Donja Baštica do konca 2022. nisu korišteni te očevidnici naknada za navodnjavanje nisu vođeni. Očevidnici naknada za navodnjavanje sadrže sve podatke propisane odredbama godišnjih odluka o visini i obvezi plaćanja naknade za navodnjavanje.

Prema podacima iz poslovnih knjiga Županije, početno stanje zaduženja za naknade za navodnjavanje početkom 2019. iznosilo je 1.380.046,00 kn. U razdoblju 2019. – 2022. obveznici su zaduženi za dodatnih 721.743,00 kn, naplaćeno je 693.458,00 kn, otpisano je 825.912,00 kn, te su potraživanja za naknade za navodnjavanje koncem 2022. iznosila 582.419,00 kn. Prema odluci župana iz prosinca 2022., otpis potraživanja za nenaplaćene naknade za navodnjavanje u iznosu 825.912,00 kn proveden je zbog zastare, a odnosi se na potraživanja od 14 obveznika. Osim toga, u poslovnim knjigama, na računu ispravka vrijednosti potraživanja, iskazana su koncem 2022. potraživanja u iznosu od 385.457,00 kn, od čega se 113.220,00 kn odnosi na potraživanja s čijom se naplatom kasni između jedne i tri godine, a 272.237,00 kn na potraživanja s čijom se naplatom kasni više od tri godine pa je njihova naplata malo vjerojatna te je izvjestan i njihov otpis. Prema odredbama članka 17. Zakona o proračunu (Narodne novine 144/21), izvršno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovorno je za naplatu prihoda i primitaka iz svoje nadležnosti te uplatu u proračun i evidentiranje u proračunu.

Uz oslobođenje od obveze plaćanja naknade za navodnjavanje za 2020., na temelju odluke županijske skupštine o posebnim mjerama u uvjetima epidemije koronavirusne bolesti, obveznici plaćanja naknade oslobođeni su i od obveze plaćanja naknade za fiksne troškove za 2021. i 2022., na temelju godišnjih odluka o visini i obvezi plaćanja naknade za navodnjavanje kojima je određeno da krajnji korisnici sustava javnog navodnjavanja u 2021. i 2022. neće plaćati naknadu za fiksne troškove, pri čemu odluke ne sadrže obrazloženje navedene odredbe.

Prema odredbama članka 10. Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje, izvršno tijelo županije temeljem prihvaćenog izvješća o realizaciji godišnjeg programa održavanja, te godišnjeg obračuna prihoda i rashoda sustava javnog navodnjavanja može odobriti podmirivanje dijela troškova sustava javnog navodnjavanja iz sredstava županijskog proračuna. Županije su dužne izvješća o realizaciji godišnjeg programa održavanja dostavljati ministarstvu nadležnom za vodno gospodarstvo i Hrvatskim vodama jednom godišnje, a najkasnije do donošenja programa održavanja sustava javnog navodnjavanja za naredno razdoblje.

Županija u promatranom razdoblju 2019. – 2022. nije donosila izvješća o realizaciji godišnjeg programa održavanja niti godišnje obračune prihoda i rashoda sustava javnog navodnjavanja. Slijedom navedenoga, Županija u promatranom razdoblju nije izvještavala nadležno ministarstvo i Hrvatske vode o realizaciji godišnjih programa održavanja sustava javnog navodnjavanja, što nije u skladu s odredbama članka 10. Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje.

Državni ured za reviziju nalaže donositi izvješća o realizaciji godišnjeg programa održavanja i godišnje obračune prihoda i rashoda sustava javnog navodnjavanja, odobravanje podmirivanja troškova sustava javnog navodnjavanja iz sredstava županijskog proračuna temeljiti na navedenim izvješćima o realizaciji i godišnjim obračunima te izvješća o realizaciji godišnjeg programa održavanja dostavljati nadležnom ministarstvu i Hrvatskim vodama u propisanim rokovima, u skladu s odredbama Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje.

Državni ured za reviziju preporučuje u odlukama o odobravanju podmirivanja dijela troškova sustava javnog navodnjavanja iz sredstava županijskog proračuna obrazložiti njihovo donošenje, a obrazloženje temeljiti na podacima iz izvješća o realizaciji godišnjeg programa održavanja i godišnjih obračuna prihoda i rashoda sustava javnog navodnjavanja. Nalaže se poduzimati učinkovite mjere naplate potraživanja za naknade za navodnjavanje kako bi se izbjegla njihova zastara i otpis te provela naplata prihoda iz nadležnosti Županije u skladu s odredbama Zakona o proračunu.

INFORMIRANJE JAVNOSTI

Prema Strategiji upravljanja vodama, jedna od aktivnosti i mjera za unaprjeđenje sustava navodnjavanja je informiranje javnosti o stanju i mogućnostima korištenja voda. Na mrežnim stranicama Županije i u službenim glasnicima, koji su dostupni na mrežnim stranicama, objavljeni su zaključak o prihvaćanju Županijskog plana navodnjavanja (sam Plan objavljen je na mrežnim stranicama Hrvatskih voda), godišnji programi održavanja sustava javnog navodnjavanja, godišnje odluke o visini i obvezi plaćanja naknade za navodnjavanje, godišnji i polugodišnji programi rada i izvješća o radu upravnog odjela nadležnog za poslove u vezi sa sustavima javnog navodnjavanja, godišnje odluke o prihvaćanju razvojnih projekata Županije, plan razvoja Županije do 2027., provedbeni program Županije do 2025. te godišnja i polugodišnja izvješća o provedbi provedbenog programa. U navedenim dokumentima dani su podaci o poljoprivrednom zemljištu i njegovoj pogodnosti za navodnjavanje, stanju i strukturi poljoprivredne proizvodnje te stanju, potrebi i mogućnostima navodnjavanja, poljoprivrednoj proizvodnji u uvjetima navodnjavanja, načinima i sustavima navodnjavanja, ekonomskoj isplativosti navodnjavanja, izgradnji, upravljanju, održavanju i korištenju sustava javnog navodnjavanja, godišnjim troškovima njihova rada i održavanja, visini godišnjih naknada za navodnjavanje za pokriće fiksnih i varijabilnih troškova rada i korištenja sustava, prioritetima i ciljevima razvoja u području navodnjavanja, mjerama koje se planiraju provesti kako bi se utvrđeni ciljevi i ostvarili te provedbi planiranih mjera. Na mrežnim stranicama Županije objavljene su i informacije o financiranju i tijeku provedbe projekata izgradnje sustava javnog navodnjavanja. Informacije o sustavima javnog navodnjavanja, osim na mrežnim stranicama Županije, objavljujane su i u raznim medijima, a dostupne su i na društvenim mrežama.

Državni ured za reviziju preporučuje i nadalje informirati javnost o potrebi i mogućnostima navodnjavanja s naglaskom na informacije u vezi s odabirom optimalne opreme za navodnjavanje, povećanjem prinosa poljoprivrednih kultura na površinama koje se navodnjavaju, potrebom proizvodnje poljoprivrednih kultura koje se nedovoljno proizvode u Republici Hrvatskoj te drugim koristima od primjene sustava javnog navodnjavanja.

OCJENA UČINKOVITOSTI UPRAVLJANJA GRAĐEVINAMA ZA NAVODNJAVANJE U ZADARSKOJ ŽUPANIJI

Državni ured za reviziju obavio je reviziju učinkovitosti upravljanja građevinama za navodnjavanje u Županiji. Ciljevi revizije bili su provjeriti uspostavu pravnog, strateškog i planskog okvira za učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje, utvrditi jesu li ustrojene propisane evidencije građevina za navodnjavanje, ocijeniti je li gradnja, korištenje i održavanje građevina za navodnjavanje učinkovita, ocijeniti koristi li se voda za navodnjavanje u skladu s vodnim potencijalom i potrebama za navodnjavanjem te informira li se javnost o navodnjavanju.

Revizijom je utvrđeno da je Županija donijela Županijski plan navodnjavanja kojim je utvrđen vodni i zemljišni potencijal za navodnjavanje, građevine za navodnjavanje evidentirala je u svojim poslovnim knjigama, predložene projekte navodnjavanja nominirala je prema Hrvatskim vodama, osigurala je financijska sredstva za izgradnju građevina za navodnjavanje, prije izgradnje pribavila je potvrde krajnjih korisnika o korištenju budućih sustava javnog navodnjavanja, opravdanost ulaganja u sustave javnog navodnjavanja potvrdila je ekonomsko-financijskim analizama u studijama izvodljivosti, u studijama izvodljivosti sustava javnog navodnjavanja utvrdila je strukturu i planiranu proizvodnju poljoprivrednih kultura na navodnjavanom poljoprivrednom zemljištu, do konca 2022. izgradila je četiri sustava javnog navodnjavanja, od čega se jedan sustav koristi u punom kapacitetu, jedan je započeo s radom, a jedan bi trebao započeti s radom tijekom 2023., jedan sustav javnog navodnjavanja je u izgradnji te se tijekom 2023. očekuje podnošenje zahtjeva i ishoda građevinske dozvole, provodila je edukacije poljoprivrednika o koristima navodnjavanja, novim tehnologijama i načinu financiranja sustava javnog navodnjavanja, osigurala je obavljanje poslova upravljanja izgrađenim sustavima javnog navodnjavanja, donijela je godišnje programe održavanja sustava javnog navodnjavanja kojima su utvrđeni godišnji troškovi rada i održavanja sustava, pribavila je vodopravne dozvole za korištenje vode za navodnjavanje, donijela je godišnje odluke o visini i obvezi plaćanja naknade za navodnjavanje, naknadu za navodnjavanje obračunavala je na propisani način, vodila je propisane očevidnike naknada za navodnjavanje te je informirala javnost o ostvarenju Županijskog plana navodnjavanja.

Međutim, utvrđeno je i da nije donesen program gradnje sustava javnog navodnjavanja, provedba pet predloženih projekata navodnjavanja obustavljena je u fazi provedbe istražnih radova i izrade projektne dokumentacije, građevine za navodnjavanje u vlasništvu Županije nisu evidentirane u katastru i upisane u zemljišne knjige kao javno vodno dobro u vlasništvu Županije, krajnji korisnici nisu započeli s korištenjem izgrađenog sustava javnog navodnjavanja za koji je uporabna dozvola izdana u lipnju 2021., nisu prikupljeni ni analizirani podaci o proizvodnji poljoprivrednih kultura na površinama koje se navodnjavaju u odnosu na studije izvodljivosti, kao ni podaci o povećanju poljoprivredne proizvodnje na navodnjavanom zemljištu u odnosu na utrošak vode za navodnjavanje, nije ugrađena oprema za telemetrijski nadzor, prikupljanje, kontrolu i registraciju obračunskih podataka koji se unose u očevidnik zahvaćenih i korištenih količina vode te se u očevidnik ne unose podaci o zahvaćenim količinama vode, značajan iznos nenaplaćenih potraživanja za naknade za navodnjavanje otpisan je zbog zastare ili mu prijete zastara, odluke o podmirivanju dijela troškova održavanja sustava javnog navodnjavanja iz prihoda Županije ne sadrže obrazloženje navedene odredbe te nisu donesena izvješća o realizaciji godišnjeg programa održavanja niti godišnji obračuni prihoda i rashoda sustava javnog navodnjavanja.

Slijedom navedenog, Državni ured za reviziju ocjenjuje da su aktivnosti Županije provedene u vezi s upravljanjem građevinama za navodnjavanje **djelomično učinkovite** te se daju sljedeći nalozi i preporuke, prema područjima revizije:

1. Pravni, strateški i planski okvir za učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje
 - 1.1. Prije početka gradnje sustava javnog navodnjavanja donijeti program gradnje sa svim propisanim podacima, u skladu s odredbama Zakona o vodama i Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje.
 - 1.2. U godišnjim programima održavanja sustava javnog navodnjavanja, unutar godišnjeg plana navodnjavanja, iskazivati i podatke o ukupnoj površini poljoprivrednog zemljišta koje se navodnjava.
2. Evidencije građevina za navodnjavanje
 - 2.1. Poduzimati aktivnosti kako bi se građevine za navodnjavanje u vlasništvu Županije evidentirale u katastru i upisale u zemljišne knjige kao javno vodno dobro u vlasništvu Županije, u skladu s odredbama Zakona o vodama.
3. Gradnja, korištenje i održavanje građevina za navodnjavanje
 - 3.1. Od korisnika sustava javnog navodnjavanja pribavljati i analizirati podatke o prirodi i kvaliteti poljoprivrednih proizvoda na navodnjavanom poljoprivrednom zemljištu kako bi se utvrdili učinci navodnjavanja.
4. Korištenje vode za navodnjavanje
 - 4.1. Ugraditi opremu za telemetrijski nadzor, prikupljanje, kontrolu i registraciju obračunskih podataka koji se unose u očevidnik zahvaćenih i korištenih količina vode, registrirati količine zahvaćenih voda za navodnjavanje putem sustava javnog navodnjavanja u vlasništvu Županije, unositi ih zajedno s količinama korištenih voda u očevidnik zahvaćenih i korištenih količina vode te podatke o količinama zahvaćenih voda zajedno s podacima o količinama korištenih voda iz očevidnika na propisani način putem obrasca za prijavu podataka o zahvaćenim i korištenim količinama vode dostavljati Hrvatskim vodama, u skladu s odredbama Pravilnika o očevidniku zahvaćenih i korištenih količina vode.
 - 4.2. Nakon ugradnje opreme za telemetrijski nadzor i registriranja količina zahvaćenih voda za navodnjavanje putem sustava javnog navodnjavanja u vlasništvu Županije, pratiti podatke o zahvaćenim i korištenim količinama vode i eventualnim gubicima vode koji mogu nastati korištenjem sustava javnog navodnjavanja, analizirati uzroke nastanka eventualnih gubitaka vode te poduzimati mjere kako bi se gubici vode smanjili na najmanju moguću mjeru.

- 4.3. Donositi izvješća o realizaciji godišnjeg programa održavanja i godišnje obračune prihoda i rashoda sustava javnog navodnjavanja, odobravanje podmirivanja troškova sustava javnog navodnjavanja iz sredstava županijskog proračuna temeljiti na navedenim izvješćima o realizaciji i godišnjim obračunima te izvješća o realizaciji godišnjeg programa održavanja dostavljati nadležnom ministarstvu i Hrvatskim vodama u propisanim rokovima, u skladu s odredbama Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje.
- 4.4. U odlukama o odobravanju podmirivanja dijela troškova sustava javnog navodnjavanja iz sredstava županijskog proračuna obrazložiti njihovo donošenje, a obrazloženje temeljiti na podacima iz izvješća o realizaciji godišnjeg programa održavanja i godišnjih obračuna prihoda i rashoda sustava javnog navodnjavanja.
- 4.5. Poduzimati učinkovite mjere naplate potraživanja za naknade za navodnjavanje kako bi se izbjegla njihova zastara i otpis te provela naplata prihoda iz nadležnosti Županije u skladu s odredbama Zakona o proračunu.

5. Informiranje javnosti

- 5.1. Nadalje informirati javnost o potrebi i mogućnostima navodnjavanja s naglaskom na informacije u vezi s odabirom optimalne opreme za navodnjavanje, povećanjem prinosa poljoprivrednih kultura na površinama koje se navodnjavaju, potrebom proizvodnje poljoprivrednih kultura koje se nedovoljno proizvode u Republici Hrvatskoj te drugim koristima od primjene sustava javnog navodnjavanja.

Državni ured za reviziju mišljenja je da bi se provedbom navedenih naloga i preporuka postigla poboljšanja u vezi s uspostavom pravnog, strateškog i planskog okvira za učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje, evidentiranjem građevina za navodnjavanje, gradnjom, korištenjem i održavanjem građevina za navodnjavanje, korištenjem vode za navodnjavanje i informiranjem javnosti, čime bi se povećala učinkovitost upravljanja građevinama za navodnjavanje u Županiji.

OČITOVANJE ZADARSKE ŽUPANIJE

Županija se očitovala na činjenice opisane u Nacrtu izvješća o obavljenoj reviziji učinkovitosti upravljanja građevinama za navodnjavanje u Županiji te prihvatila naloge i preporuke Državnog ureda za reviziju.

Županija je u Očitovanju navela da nema primjedbi na Nacrt izvješća o obavljenoj reviziji.